

JAARVERSLAG

**20
16**

MUSEUM DE
FUNDATIE

INHOUDSOPGAVE

Missie en doelstellingen	5
Directieverslag	10
Verslag van de Raad van Toezicht	16
Bezoekersaantallen	23
Bedrijfsvoering	33
Tentoonstellingen	34
Publicaties	61
BankGiro Loterij, Sponsors, Fondsen, Vrienden	64
Overige activiteiten	66
Collectie	70
Bibliotheek en documentatie	83
Publiciteit	84
Educatie en voorlichting	91
Personeel en organisatie	95
Organogram	98
Financiën	100
Contact	104
Colofon	105

MISSIE EN DOELSTELLINGEN (BELEIDSPAN 2013-2016)

Missie

“Een overgave aan de beste uitingen van de menselijke geest uit alle tijden en volkeren voert naar een hoger niveau en brengt rust. Het betekent een verrijking, waar men lang met vreugde aan terug denkt”

Dirk Hannema

Een topcollectie beeldende kunst, aansprekende tentoonstellingen in de kwalitatief hoogwaardige gebouwen, Fundatie Zwolle en Kasteel het Nijenhuis. Museum de Fundatie is een dynamisch museum en wil de passie voor de beeldende kunst overbrengen op een groot en breed publiek.

Doelstellingen

Museum de Fundatie is een propagandist voor de beeldende kunst en wil zoveel mogelijk mensen de gelegenheid bieden in aanraking te komen met kunst en cultuur. Op zijn twee schitterende locaties in Zwolle en Heino/Wijhe toont Museum de Fundatie de volledige bandbreedte van zijn collecties. Daarnaast is er een aansprekend tentoonstellingsprogramma, dat zich inhoudelijk baseert op de collecties en het hele spectrum van (potentiële) museumbezoekers wil aanspreken. Veel aandacht is er voor het gelijktijdig programmeren van publiekslievelingen en meer specialistische tentoonstellingen.

Museum de Fundatie wil een breed palet van publieksgroepen aan zich binden. Van kunstgeïnteresseerden, scholieren, wetenschappers, kunstenaars tot verblijfstoeristen en dagrecreanten. Door het laagdrempelige tentoonstellingsprogramma heeft Museum de Fundatie zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een museum waar publiek voor het eerst geconcentreerd kennis maakt met beeldende kunst. Museum de Fundatie legt veel nadruk op goede educatie, die in nauwe samenwerking met scholen en educatieve organisaties wordt ontwikkeld en verspreid.

Museum de Fundatie presenteert zich landelijk en internationaal en is sterk verbonden met het Oost-Nederlandse en Overijsselse cultuurleven. Sinds 1958 gevestigd in Kasteel het Nijenhuis en sinds 2005 uitgebreid met een tweede vestiging in Zwolle is het museum een vast en geprononceerd onderdeel van de Overijsselse en Zwolse identiteit.

Museum de Fundatie wil zijn aantrekkingskracht op grote bezoekersstromen gebruiken ten faveure van de groei en bloei van Overijssel en Zwolle. Op cultureel gebied is Museum de Fundatie een plek waar creatief talent zich kan ontwikkelen. Een plek van inspiratie en een podium. Op het gebied van economie, vestigingsklimaat, provincie- en stadsmarketing is Museum de Fundatie een culturele motor met hoog rendement. Museum de Fundatie onderhoudt een groot netwerk van ondernemers, overheden en culturele collegae en staat midden op het maatschappelijk speelveld.

Museum de Fundatie zorgt goed voor zijn collecties. Verantwoord tentoonstellen en opslaan, maar ook deugdelijk ontsluiten en door acquisities uitbreiden, restaureren en verbeteren hebben voortdurende aandacht.

Museum de Fundatie heeft een effectieve en transparante organisatie, waarin de door de overheden geïnvesteerde subsidiegelden, gelden van fondsen en sponsorbijdrages door het bedrijfsleven een optimaal rendement hebben. Het museum en zijn besturingsmodel voldoen aan de principes en best practice-bepalingen van de Code Cultural Governance: goed bestuur, adequaat toezicht en transparante verantwoording.

Museum de Fundatie streeft in zijn activiteiten naar duurzaamheid: presteren met respect voor mensen en binnen ecologische randvoorwaarden.

Museum de Fundatie is open, extern gericht en deelt zijn kennis met zijn collegae in stad en provincie.

Bezoekers David Bade-SlowBade

MUSEUM DE FUNDATIE DANKT

Zwolle

**DOOR HET NIET AFLATENDE ENGAGEMENT VAN DE PROVINCIE OVERIJSEL EN DE GEMEENTE ZWOLLE
HEEFT MUSEUM DE FUNDATIE EEN STEVIGE BASIS OM ZIJN ACTIVITEITEN TE ONTPLOOIEN.**

DIRECTIEVERSLAG

Afgelopen jaar eindigde met de verwerving van *Gewitterfront* van Neo Rauch voor de collectie van Museum de Fundatie, met steun van de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt, Mondriaan Fonds en VSB Fonds. Een bijzonder moment. De collectie van het museum met parels uit vele eeuwen kreeg er een geweldig recent schilderij bij.

2016 stond in het teken van het borgen van de explosieve groei die Museum de Fundatie sinds de heropening van zijn Zwolse museum in 2013 doormaakte. Het museum had een aantal in het oog springende internationale tentoonstellingen in huis en ontving veel bezoekers. In 2016 werd Museum de Fundatie in totaal 283.544 keer bezocht. 228.463 voor de Fundatie Zwolle, 55.081 voor Kasteel het Nijenhuis, Heino/Wijhe. Een lichte daling ten opzichte van het recordjaar 2015 (311.164) en het op één na beste jaar uit de geschiedenis van het museum.

In de Fundatie Zwolle werd een dynamisch en veelzijdig tentoonstellingsprogramma gerealiseerd met: *Ans Markus, Als ik jou was...*; *Dutch Identity, Nederlandse Portretfotografie NU; ROOD! Heilstaatsvisioenen uit de Sovjet-Unie 1930-1941; Machteld-de muze van Karel Appel; Rob Scholte's Embroidery Show; Wilden-Expressionisme van Brücke en Der Blaue Reiter, Cibap talent awards 2016; Zie de mens-100 jaar, 100 gezichten; David Bade-SlowBade en Claire Felicie-Only The Sky Remains Untouched*. Vooral met de tentoonstellingen *Wilden* en *Zie de mens* kwamen veel bruiklenen van over de hele wereld naar Zwolle. Van een Constantin Brancusi uit New York, een Picasso uit Parijs tot een Francis Bacon uit Japan.

In Kasteel het Nijenhuis, Heino/Wijhe waren de volgende tentoonstellingen te zien: *Ans Markus- Als ik jou was...*; *Hans van Houwelingen-A posteriori; Sybil Heijnen-Ruimte voor reflectie; De lyriek van het landschap-100 jaar expressionistische landschapsschilderkunst in Nederland* en Martine Antonie & Marte Röling *Droomwerk*.

Op beide locaties werd de 100ste verjaardag van Fiep Westendorp gevierd met de tentoonstelling *Blikvangers*, met tekeningen van Fiep Westendorp, gecombineerd met werk van een aantal jonge illustratoren die de Fiep Westendorp Award voor tekentalent hebben gewonnen.

Museum de Fundatie heeft met zijn tentoonstellingsprogramma, waarin specialistisch aanbod gecombineerd wordt met kunst voor een breed publiek, de afgelopen jaren naam gemaakt. We merken dat de onverwachte combinaties tot de verbeelding spreken en dat de focus op kunst in zijn maatschappelijke en ideologische rol op veel interesse mag rekenen. Ook de aandacht voor Duitsland, in tentoonstellingsprogramma en collectie, is een inhoudelijke lijn met toekomst.

BankGiroLoterij

WIN MEER, BELEEF MEER

MUSEUM DE FUNDATIE MAAKT DEEL UIT VAN DE BENIFICIËNTENFAMILIE VAN DE BANKGIRO LOTERIJ. MET GELDEN VAN DE BANKGIRO LOTERIJ DOET HET MUSEUM AANKOPEN EN MAAKT HET MUSEUM DE COLLECTIE VOOR EEN BREED PUBLIEK TOEGANKELIJK.

MUSEUM DE FUNDATIE KON IN 2016 EEN MAGISTRAAL SCHILDERIJ VAN NEO RAUCH VERWERVEN MET STEUN VAN DE BANKGIRO LOTERIJ. DE BANKGIRO LOTERIJ IS VAN GROOT BELANG VOOR HET BEHOUDEN EN VERGROTEN VAN DE KWALITEIT VAN HET CULTURELE AANBOD IN NEDERLAND.

Ralph Keuning en Imme Rog, managing director BankGiro Loterij.

Met *Wilden* had Museum de Fundatie een geweldige tentoonstelling in huis die een cruciaal moment in de kunsten, het ontstaan van het Duits expressionisme, belichtte. De tentoonstelling werd gemaakt in samenwerking met het Groninger Museum in een mooie combinatie van klassiek moderne Duitse expressionisten in Zwolle en expressionisten uit de revival van die stroming in de jaren 70 en 80 in Groningen.

Met *Zie de mens* waren kunstwerken uit de hele wereld te gast in de Fundatie Zwolle. De door onze gastconservator Hans den Hartog Jager samengestelde tentoonstelling had een hoog ambitieniveau: de afgelopen eeuw per jaar tonen met een pregnant gezicht. Hiervoor waren meesterwerken, onverwachte keuzes en nieuwe ontdekkingen geperst in een ijzeren ritme van één werk per jaar. Wij slaagden erin om met grote steun van vele bruikleengevers de werken bijeen te brengen. De tentoonstelling was een groot succes.

De *FUNDATIEfusions*, tijdelijke en vaste presentaties van Museum de Fundatie buiten de eigen twee musea werden in 2016 uitgebreid met een permanente vestiging in de hal van het stadhuis van Nijverdal. Op de vier vaste locaties (twee in Zwolle, Hardenberg en Nijverdal) en de twee tijdelijke locaties (Holten en Almelo) waren aantrekkelijke tentoonstellingen te zien. Museum de Fundatie was aanwezig op LowLands met een groot beeld van Joseph Klibansky. Museum de Fundatie bereikt met zijn satelliet vestigingen een groot publiek dat doorgaans wat moeilijker te verleiden is om een museum te bezoeken. Het gaat hier vaak om gezinnen en jongeren, die via de *FUNDATIEfusions* bijna terloops kennismaken met kunst. Bijzonder trots is de Fundatie op zijn permanente satelliet bij het ROC Deltion in Zwolle. Daar worden duizenden leerlingen dagelijks bereikt met een regelmatig wisselend kunstaanbod van Museum de Fundatie.

Internationale kunst tonen en ook dicht bij zijn voor de directe omgeving in Overijssel en Zwolle. Talenten uit ons deel van Nederland een kans geven en zo de verbinding maken tussen dat wat zich in de nabijheid van het museum ontwikkelt en de wereld. Opereren in lokale, provinciale, landelijke en internationale netwerken en die met elkaar verbinden. Daar ziet Museum de Fundatie een belangrijke opgave die, toegespitst op Overijssel en Zwolle, inhoudt dat de contacten met de creatieve industrie in al zijn geledingen worden gekoesterd en dat de verbindingen, juist ook met Duitsland, ten volle worden benut. Niet alleen voor de kunsten, maar in de volle maatschappelijke breedte in samenwerking met onze partners.

Museum de Fundatie stelt vast dat het hoge ambitieniveau van de afgelopen jaren het museum nu ook feitelijk op het internationale museumpodium heeft gebracht. Om daar te blijven zijn voortdurende investeringen in de organisatie, tentoonstellingsprogramma, collectie, gebouwen en voorzieningen nodig. 2016 was daarin een topjaar met het hoog geprofileerde tentoonstellingsprogramma en de

MUSEUM DE FUNDATIE DANKT

Rabobank

WILCO
ART BOOKS
The Art of Printing

Windesheim

O. DE LEEUW GROEP

deltion
college

WAANDERS

fantastische aankoop van *Gewitterfront* van Neo Rauch en een reeks verwervingen voor de kunstcollectie van de Provincie Overijssel. Voor deze collectie werden twee schilderijen van Jan Cremer verworven uit zijn New Yorkse periode. Jan Cremer schonk het museum acht gouaches die hij in Ibiza maakte toen hij ook werkte aan zijn boek *Ik Jan Cremer*. Daarmee kan Museum de Fundatie binnen zijn eigen collectie en binnen de door het museum beheerde kunstcollectie van de Provincie Overijssel een volledig overzicht geven van de ontwikkeling van Jan Cremer, naar de overtuiging van Museum de Fundatie, één van de belangrijkste Nederlandse naoorlogse schilders. Van David Bade werden twee monumentale schilderijen gekocht die hij speciaal maakte voor de tentoonstelling *Slowbade*. Ook van David Bade heeft het museum nu, met een reeks schilderijen, tekeningen en het grote beeld *“Ins Blaue”* in de beeldentuin van Kasteel het Nijenhuis, een mooi ensemble. Museum de Fundatie investeert voortdurend in de deskundigheid van zijn team en de kwaliteit van zijn gebouwen.

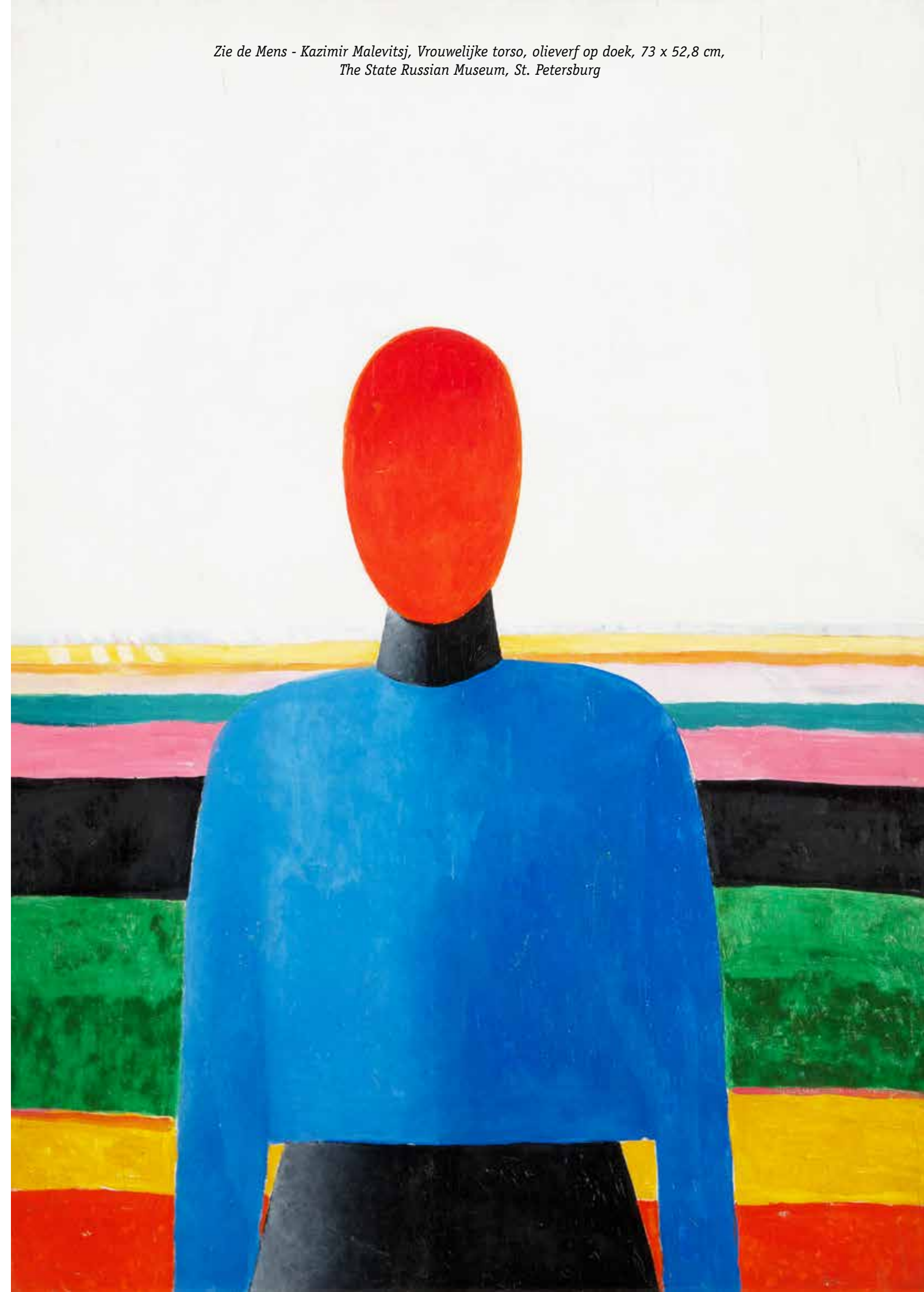
Natuurlijk brengen deze intensieve activiteiten van het museum hoge kosten met zich mee. Deze worden gecompenseerd door een toename van de inkomsten, die voornamelijk samenhangt met de forse groei in de publieke belangstelling de afgelopen jaren. Het is buitengewoon belangrijk voor de continuïteit van Museum de Fundatie dat deze situatie zich bestendigt. Een bijzondere verrassing was het dat de BankGiro Loterij bij het Goed Geld Gala in februari 2016 de vaste schenking aan Museum de Fundatie verhoogde met 100.000 euro naar 300.000 euro. Zowel de Provincie Overijssel als de gemeente Zwolle zien Museum de Fundatie als een essentieel cultureel boegbeeld, met een belangrijke culturele en economische waarde. Wij prijzen ons gelukkig met het niet aflatende engagement van de Provincie Overijssel en de gemeente Zwolle, de BankGiro Loterij, onze sponsors, vrienden en de fondsen, die ons ondersteunen. Zonder de inzet van hen allen zou Museum de Fundatie niet kunnen bestaan.

Ralph Keuning

Directeur Museum de Fundatie

Bestuurder Hannema-de Stuers Fundatie

*Zie de Mens - Kazimir Malevitsj, Vrouwelijke torso, olieverf op doek, 73 x 52,8 cm,
The State Russian Museum, St. Petersburg*

VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

Cultural Governance

Museum de Fundatie onderschrijft de Code Cultural Governance. Het bestuur wordt bestuurd volgens het Raad van Toezichtmodel. De directie is verantwoordelijk voor de dagelijkse sturing, de Raad houdt toezicht hierop en heeft daarbij een controlerende, stimulerende en adviserende rol. Tenminste eens in de vier jaar bespreekt de Raad van Toezicht het besturingsmodel. Het Raad van Toezichtmodel kent een geprofessionaliseerd bestuur, in de vorm van een directeur/bestuurder. De huidige directeur/bestuurder heeft een contract voor onbepaalde tijd. De Raad van Toezicht draagt zorg voor een evaluatie van zijn functioneren en vergadert tenminste eenmaal per jaar buiten aanwezigheid van de directie. Bij het ontstaan van een vacature maakt de Raad van Toezicht een profielschets op. Vacatures binnen de Raad van Toezicht worden openbaar gemaakt. Voor de samenstelling van de Raad van Toezicht wordt gehandeld in overeenstemming met de profielschets van het bestuur en wordt er gelet op diversiteit in leeftijd, etnische achtergrond en geslacht.

Leden van de Raad van Toezicht vermijden elke vorm van belangenverstrengeling. De Raad van Toezicht maakt mogelijk vormen van belangenverstrengeling bespreekbaar binnen de vergaderingen en handelt op de juiste wijze indien aan de orde.

De Raad van Toezicht is onbezoldigd. Museum de Fundatie valt onder de werking van de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen (WNT).

Samenstelling Raad van Toezicht

Voorzitter

mr. R.H.L.M. van Boxtel

Leden

S. Hannema
dr. G.L. Sporre
mw. drs. W. van Aalst
drs. K. Meijer
ir. D. van Vliet

Directie/bestuur

drs. R.H. Keuning

Rooster van aftreden

Naam	Datum benoeming	Aftreden 1 ^e periode	Aftreden 2 ^e periode
S. Hannema	14 augustus 2007	14 augustus 2012	14 augustus 2017
dr. G.L. Sporre	1 februari 2010	1 februari 2014	1 februari 2018
mw. drs. W. van Aalst	14 augustus 2015	14 augustus 2019	
mr. R.H.L.M. van Boxtel	1 oktober 2015 voorzitter	1 oktober 2019	
drs. K. Meijer	14 augustus 2015	14 augustus 2019	
ir. D. van Vliet	14 augustus 2015	14 augustus 2019	

Nevenfuncties

mw. drs. W. van Aalst: directeur Nederlands Film Festival, bestuurslid Stichting Fotodok, Space for Documentary.

mr. R.H.L.M. van Boxtel: CEO Nederlandse Spoorwegen, lid RvC APG Groep, lid dagelijks bestuur VNO-NCW, bestuurslid Stichting Steun Alzheimercentrum VUmc, voorzitter Stichting Geschiedschrijving Gorinchem.

S. Hannema: zelfstandig marketing en communicatie adviseur bij Zoepmedia BV.

drs. K. Meijer: directeur/bestuurder Orkest van het Oosten, partner Provocis, voorzitter RvC woningcorporatie Mooiland, vice voorzitter RvT ROC Deltion, lid bestuur Stichting Bevrijdingsfestival Overijssel.

dr. G.L. Sporre: voorzitter RvT RTV Oost, voorzitter RvT Zwolse Schouwburgen Odeon De Spiegel, commissaris Afval Energie Bedrijf Gemeente Amsterdam, voorzitter Bas van der Goor Foundation (Sport en Diabetes), lid Economic Board Regio Zwolle, voorzitter Nazorgcentrum Intermezzo (Isala Zwolle).

ir. D. van Vliet: directeur UniVastgoed, voorzitter Dutch Green Building Council, commissaris Unica Groep, commissaris ITM, commissaris IJsseltechnologie, penningmeester Stichting Thorbecke, bestuurslid Jeugd Orkest Nederland.

drs. R.H. Keuning: lid RvA Stadsmarketing Zwolle, lid kring adviseurs Raad voor Cultuur, lid bestuur Natura Docet, ambassadeur Internationale Hanzedagen 2017, ambassadeur Jeugdcultuurfonds Overijssel, lid RvA ROC Deltion, recensent Opium TV/ Nu te zien AVRO/TROS.

Terugblik

In het verslagjaar vergaderde de Raad van Toezicht (RvT) vier maal met de directeur/bestuurder en eenmaal zonder de directeur/bestuurder. In de vergaderingen kwam altijd aan de orde: de strategie, de realisatie van de doelstellingen, het risicobeheer, het financiële beleid en de financiën, de bezoekersaantallen en de tentoonstellingen.

De RvT beschikt over een reglement. Binnen de RvT is de onderlinge taakverdeling, de werkwijze van de RvT en de omgang met de directeur/bestuurder duidelijk. De RvT benoemt de externe accountant en stelt diens beloning vast. De benoeming van de externe accountant geldt voor een periode van maximaal vier jaar. Herbenoeming steeds voor een periode van maximaal vier jaar, na een grondige beoordeling. Om de onafhankelijkheid van de accountants te waarborgen wordt het senior staf lid van het controleteam periodiek vervangen (om de zeven jaar).

De financiële commissie, bestaande uit de heer D. van Vliet en de heer K. Meijer (vanaf 14 augustus 2015), de directeur en het hoofd bedrijfsvoering, kwam vier maal bijeen. De voorzitter, de heer R.H.L.M. van Boxtel en de heer G.L. Sporre hebben jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur.

De RvT ziet met grote tevredenheid dat Museum de Fundatie uitstekend functioneert. De tentoonstellingen en aankopen zijn van wereldniveau en het belang van het museum voor Overijssel en Zwolle wordt door alle geledingen in provincie en stad gezien. De koers die het museum vaart, waarbij kunst in een maatschappelijk perspectief wordt geplaatst en waar met sterk geprofileerde tentoonstellingen discussie wordt gezocht die de grenzen van het kunst domein te buiten gaan, wordt door de RvT ondersteund. Ook de combinatie met het programmeren van publiekslievelingen voor een breed publiek is avontuurlijk en interessant. De aankoop van *Gewitterfront* van Neo Rauch was spectaculair en de RvT dankt de BankGiro Loterij, Vereniging Rembrandt, Mondriaan fonds en VSB Fonds voor hun steun hierbij. Het museum is in staat om met een degelijk financieel beleid reserves te vormen die als 'revolving fund' zorgen voor een borging van het hoge niveau van tentoonstellingen voor de komende jaren. De afspraken hierover met de subsidiegevers zijn helder en geven het museum de armslag en bewegingsvrijheid om ook de komende jaren te floreren. Het feit dat de BankGiro Loterij in 2016 zijn vaste bijdrage met 100.000 euro heeft verhoogd naar 300.000 euro wordt door de RvT toegejuicht. De ondersteuning door de BankGiro Loterij, fondsen, sponsors en vrienden stemt dankbaar. De RvT stelt vast dat het museum een reeks buitengewone projecten voor de komende jaren voorbereidt en heeft er alle vertrouwen in dat de huidige bloei van Museum de Fundatie gesteund door al zijn partners gecontinueerd zal worden. De RvT constateert dat de ambities van Museum de Fundatie worden gedeeld door de subsidiegevers van het museum, de Provincie Overijssel en de Gemeente Zwolle. De RvT is beide overheden erkentelijk voor het niet aflatende engagement.

Roger van Boxtel

Voorzitter Raad van Toezicht

Expositie Ans Markus

Expositie Dutch Identity

BEZOEKERSAANTALLEN

In 2016 bezochten in totaal 283.544 mensen het dubbelmuseum Museum de Fundatie: 228.463 bezoekers in Zwolle, 55.081 bezoekers voor Kasteel het Nijenhuis en de beeldentuin te Heino/Wijhe. Daarmee is 2016 wederom een topjaar voor Museum de Fundatie.

GEREALISEERDE BEZOEKERSAANTALLEN 2016

Aantal bezoekers	2016	2015	2014
Paleis a/d Blijmarkt	228.463	266.005	208.718
Kasteel het Nijenhuis	55.081	45.159	53.335
Totaal	283.544	311.164	262.053

Aantal digitale bezoekers (unieke bezoekers)	2016	2015	2014
www.museumdefundatie.nl	437.373	418.380	275.696

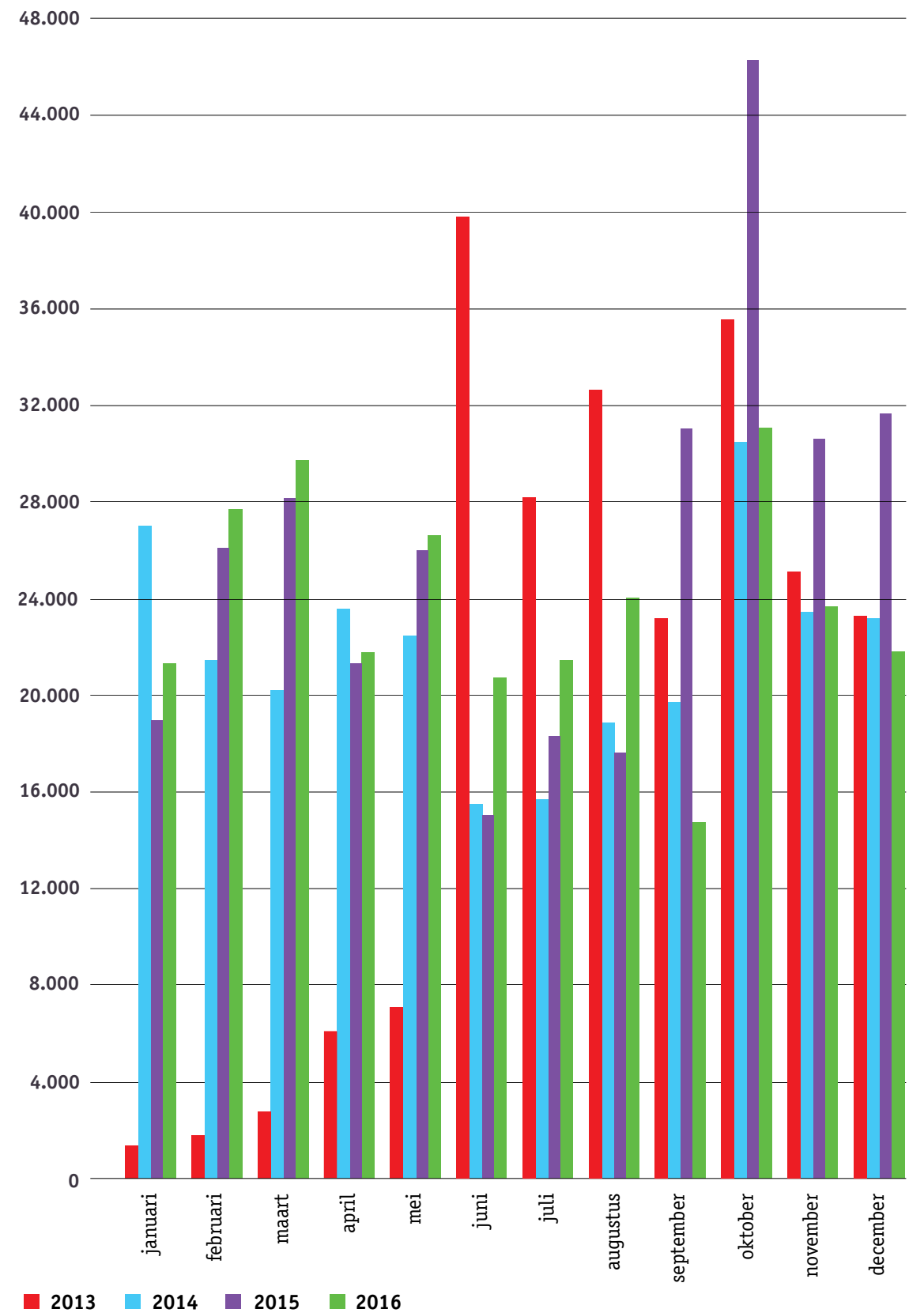
GEREALISEERDE OPBRENGSTEN

	2016	2015
Gemiddelde opbrengst entreegelden per bezoeker Paleis a/d Blijmarkt	4,60	4,77
Gemiddelde opbrengst entreegelden per bezoeker Kasteel het Nijenhuis	4,25	4,05
Gerealiseerde omzet entreegelden Paleis a/d Blijmarkt	1.050.643	1.269.122
Gerealiseerde omzet entreegelden Kasteel het Nijenhuis	234.185	182.993

BEZOEKERSAANTALLEN PER MAAND

	Paleis 2013	Kasteel 2013	Totaal 2013	Paleis 2014	Kasteel 2014	Totaal 2014	Paleis 2015	Kasteel 2015	Totaal 2015	Paleis 2016	Kasteel 2016	Totaal 2016
januari	0	1.376	1.376	25.372	1.824	27.196	17.804	1.394	19.198	18.423	2.838	21.261
februari	0	1.782	1.782	18.380	3.077	21.457	23.663	2.546	26.209	24.522	3.349	27.871
maart	0	2.767	2.767	15.287	4.893	20.180	24.641	3.551	28.192	24.824	4.583	29.407
april	0	6.083	6.083	17.690	5.971	23.661	17.433	3.946	21.379	16.827	4.853	21.680
mei	2.000	5.083	7.083	16.394	6.138	22.532	20.486	5.467	25.953	21.015	5.360	26.375
juni	34.072	5.622	39.694	9.831	5.702	15.533	10.870	4.060	14.930	15.961	4.679	20.640
juli	22.973	5.134	28.107	10.448	5.181	15.629	14.070	4.253	18.323	15.913	5.286	21.199
augustus	26.430	6.180	32.610	12.851	6.003	18.854	12.656	4.733	17.389	17.987	6.112	24.099
september	18.193	4.961	23.154	15.249	4.631	19.880	27.376	3.790	31.166	9.357	5.074	14.431
oktober	28.058	7.374	35.432	24.046	6.356	30.402	40.379	5.852	46.231	24.739	6.217	30.956
november	22.553	2.466	25.019	21.421	2.070	23.491	27.527	2.973	30.500	19.939	3.843	23.782
december	20.881	2.406	23.287	21.749	1.489	23.238	29.100	2.594	31.694	18.956	2.887	21.843
Totaal	175.160	51.234	226.394	208.718	53.335	262.053	266.005	45.159	311.164	228.463	55.081	283.544

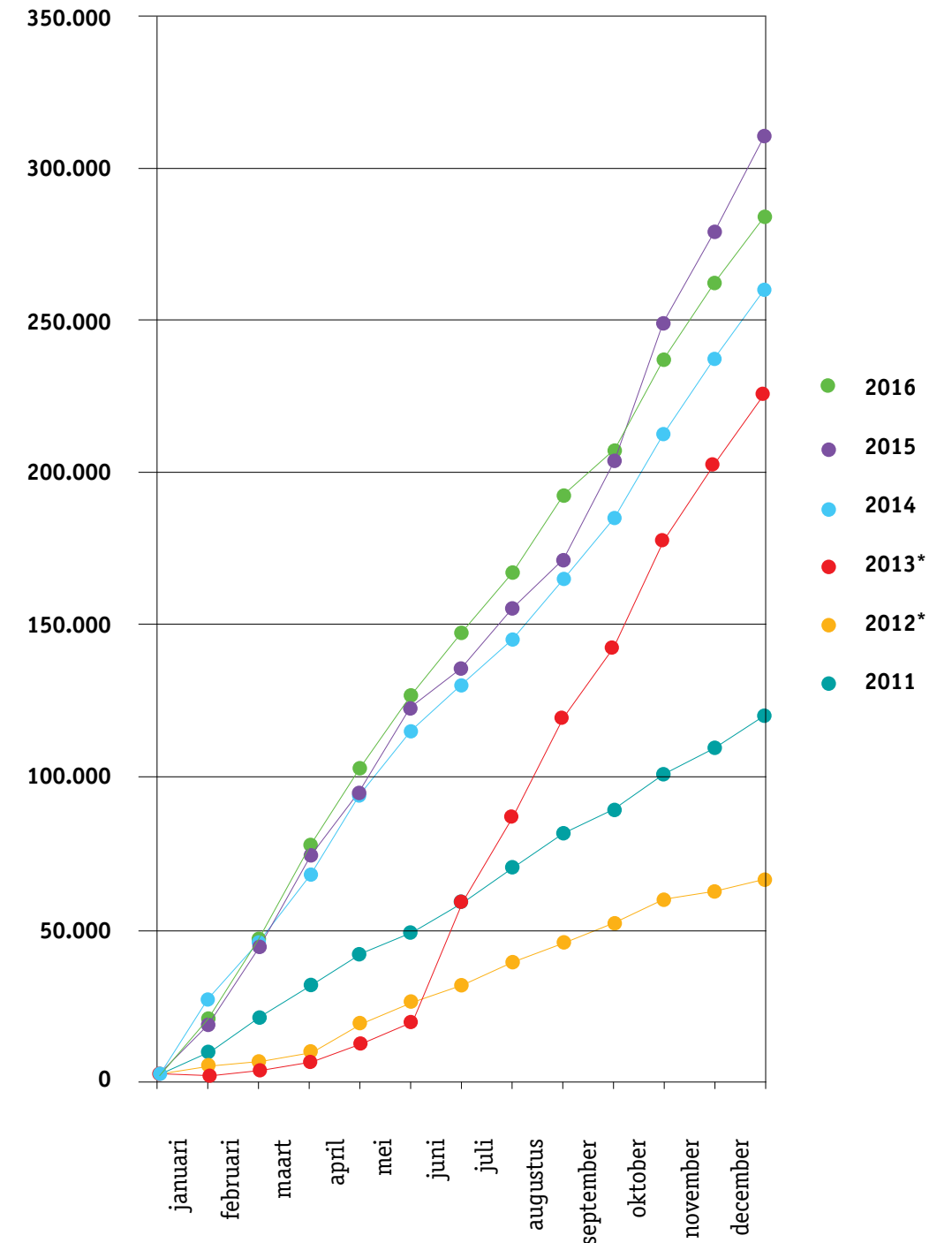
BEZOEKERSAANTALLEN PER MAAND GRAFISCH WEERGEGEVEN

CUMULATIEVE BEZOEKERSAANTALLEN

	2011	*2012	*2013	2014	2015	2016
januari	9.500	4.606	1.376	27.196	19.198	21.261
februari	21.164	6.123	3.158	48.653	45.407	49.132
maart	31.359	9.002	5.925	68.833	73.599	78.539
april	41.855	18.598	12.008	92.494	94.978	100.219
mei	48.712	25.584	19.091	115.026	120.931	126.594
juni	58.430	31.318	58.785	130.559	135.861	147.234
juli	70.028	38.892	86.892	146.188	154.184	168.433
augustus	81.358	45.089	119.502	165.042	171.573	192.532
september	89.273	51.729	142.656	184.922	202.739	206.963
oktober	100.916	59.611	178.088	215.324	248.970	237.919
november	109.418	62.205	203.107	238.815	279.470	261.701
december	120.204	66.183	226.394	262.053	311.164	283.544

CUMULATIEVE BEZOEKERSAANTALLEN GRAFISCH WEERGEGEVEN

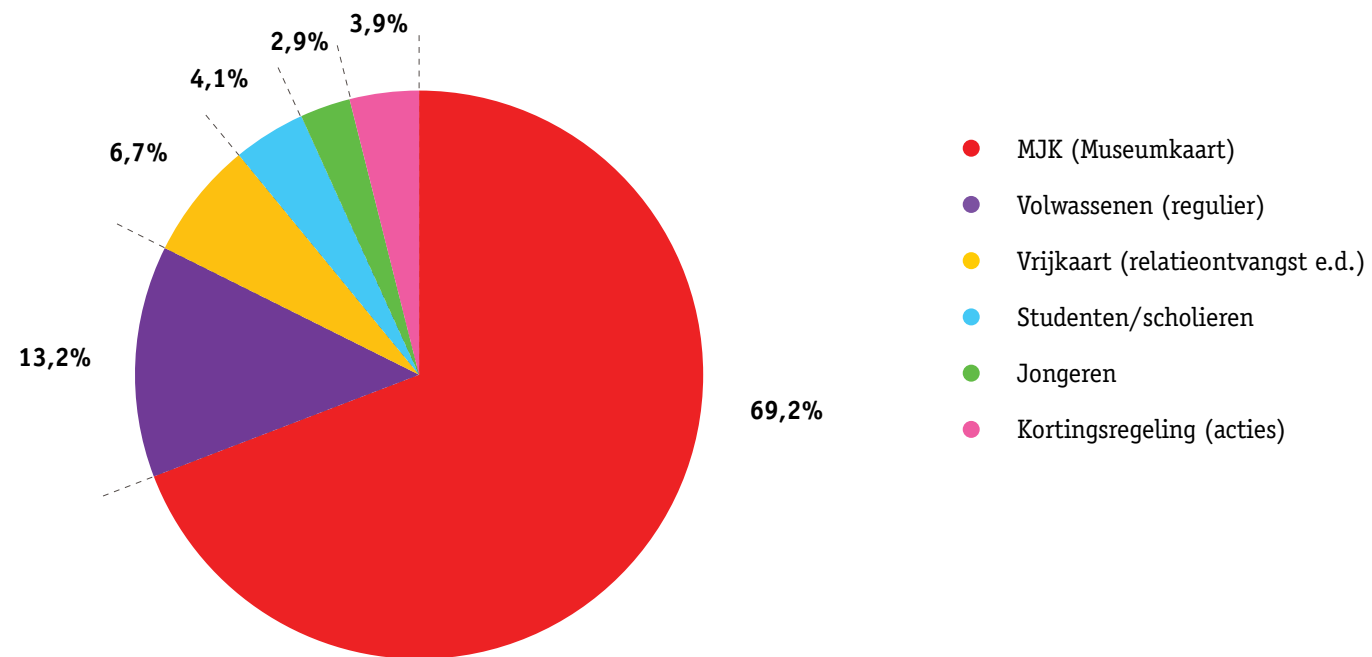

* Vanaf 1/2/2012 tot 31/5 2013 was de Fundatie Zwolle gesloten wegens uitbreiding.

BEZOEKERSPROFIEL 2016 NAAR BEZOEKERSOORT

Groepen	PALEIS			KASTEEL			TOTAAL		
	Aantallen	Omzet	%	Aantallen	Omzet	%	Aantallen	Omzet	%
MJK	160.040	679.415	70,1%	36.101	153.259	65,5%	196.141	832.674	69,2%
Volwassenen (regulier)	31.443	280.971	13,8%	5.933	52.444	10,8%	37.376	333.416	13,2%
Vrijkaart (relatieontvangst e.d.)	15.157	0	6,6%	3.861	0	7,0%	19.018	0	6,7%
Studenten/scholieren	8.124	27.402	3,6%	3.592	10.542	6,5%	11.716	37.944	4,1%
Jongeren	6.180	0	2,7%	1.947	0	3,5%	8.127	0	2,9%
Kortingsregeling (acties)	7.519	46.146	3,3%	3.647	20.831	6,6%	11.166	66.976	3,9%
Totaal	228.463	1.033.934	100%	55.081	237.076	100%	283.544	1.271.010	100%

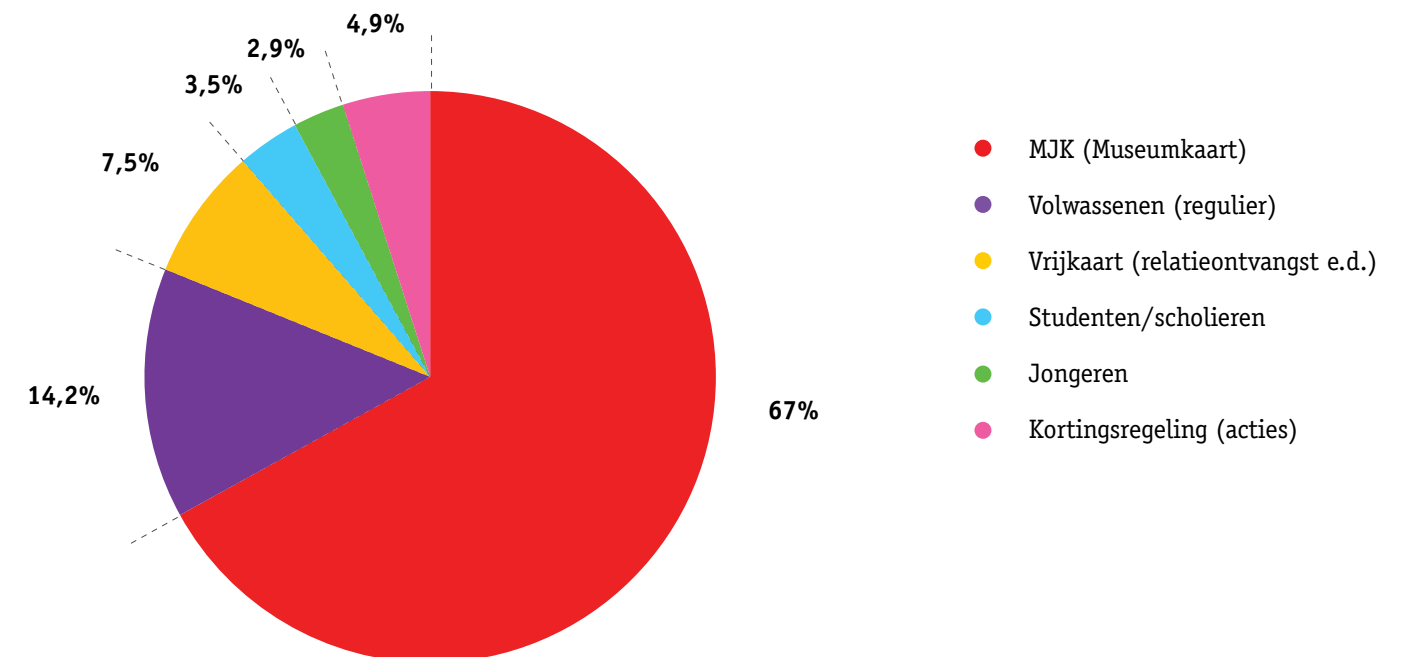
BEZOEKERSPROFIEL 2016 GRAFISCH WEERGEGEVEN

BEZOEKERSPROFIEL 2015 NAAR BEZOEKERSOORT

Groepen	PALEIS			KASTEEL			TOTAAL		
	Aantallen	Omzet	%	Aantallen	Omzet	%	Aantallen	Omzet	%
MJK	182.124	773.491	68,5%	26.276	111.052	58,2%	208.400	884.543	67,0%
Volwassenen (regulier)	38.621	324.475	14,5%	5.453	46.299	12,1%	44.074	370.775	14,2%
Vrijkaart (relatieontvangst e.d.)	18.086	0	6,8%	5.215	0	11,5%	23.301	0	7,5%
Studenten/scholieren	7.678	34.250	2,9%	3.298	8.454	7,3%	10.976	42.703	3,5%
Jongeren	7.398	0	2,8%	1.640	0	3,6%	9.038	0	2,9%
Kortingsregeling (acties)	12.098	136.906	4,5%	3.277	17.188	7,3%	15.375	154.095	4,9%
Totaal	266.005	1.269.122	100%	45.159	182.993	100%	311.164	1.452.115	100%

BEZOEKERSPROFIEL 2015 GRAFISCH WEERGEGEVEN

OVERIGE CIJFERS

Aantal rondleidingen	2016	2015	2014
Paleis a/d Blijmarkt	213	263	285
Kasteel het Nijenhuis	59	42	84
Totaal	272	305	369

**MUSEUM
BEELDEN
AAN ZEE**

IN DE BEELDENTUIN ROND KASTEEL HET NIJENHUIS IS ONDER ANDERE EEN PRACHTIG LANGDURIG BRUIKLEEN VAN ZO'N 40 WERKEN UIT DE COLLECTIE VAN HET GERENOMMEERDE MUSEUM BEELDEN AAN ZEE IN SCHEVENINGEN TE ZIEN. MUSEUM DE FUNDATIE BESCHOUWT HET ALS EEN GROTE EER OM DEZE TE KUNNEN TONEN. MUSEUM BEELDEN AAN ZEE IS IN NEDERLAND TOONAANGEVEND OP HET GEBIED VAN DE MODERNE EN HEDENDAAGSE, INTERNATIONALE BEELDHOEWKUNST. IN DE DOOR THEO EN LIDA SCHOLTEN BIJEENGEBRACHTTE COLLECTIE STAAT HET 'MENSBEELD' CENTRAAL. HET MUSEUM IS IN 1994 GESTICHT EN IN DAT JAAR WERD HET PRACHTIGE DOOR WIM QUIST ONTWERPEN GEBOUW IN SCHEVENINGEN GEOPEND. DE SAMENSMELTING VAN DE PRIVÉCOLLECTIES VAN THEO EN LIDA SCHOLTEN EN DIRK HANNEMA ROND KASTEEL HET NIJENHUIS GEEFT EEN GEVARIEERD INZICHT IN DE ONTWIKKELING VAN DE MODERNE BEELDHOEWKUNST.

*Zie de Mens - Andy Warhol, Portrait of Dominique De Menil, zeefdruk op doek, 130,8 x 130,8 cm, ©1968.
The Warhol Foundation/Artist Rights Society (ARS), New York.*

BEDRIJFSVOERING

Professionalisering

De jaarlijkse herhalingscursus bedrijfshulpverlening (BHV) en ontruimingsoefening hebben op beide publiekslocaties plaatsgevonden. Verder zijn er een reeks specifieke cursussen op gebied van beveiliging, beheer en behoud en tentoonstellingsinrichting gevolgd.

Eind 2015 is de update van de risico-inventarisatie (RI&E) gefinaliseerd. Op basis van deze vernieuwde RI&E wordt er managementinformatie verzameld over de risico's die een bedreiging vormen voor de gezondheid, de veiligheid en het welzijn van alle medewerkers. Door vervolgens een Plan van Aanpak op te stellen met de te nemen maatregelen, wordt er gewerkt aan het zoveel mogelijk beheersbaar maken van de geconstateerde risico's. De RI&E vormt dus de belangrijkste basis voor het te voeren arbobeleid in de organisatie. De nieuwe arbeidsvoorwaarden regeling (AvR) van Museum de Fundatie is per 1 januari 2016 ingegaan. Deze is door een extern deskundige geactualiseerd en vervolgens goedgekeurd door de personeelsvertegenwoordiging.

Financieel beheer

De reguliere halfjaarcontrole is in het najaar van 2016 uitgevoerd door het controleteam van BakerTillyBerk Zwolle. Als onderdeel van de controle van de jaarrekening hebben zij een onderzoek ingesteld naar de administratieve organisatie en de interne beheersingsmaatregelen. Zij zijn van mening dat deze voldoen aan de, daaraan redelijkerwijs te stellen, eisen.

De jaarrekening 2016 van de stichting zal door een nieuwe accountant van BakerTillyBerk Zwolle worden beoordeeld.

Tevens is voor het vaststellen van diverse toegekende projectsubsidies weer een beroep gedaan op de accountant voor het geven van de benodigde verklaringen.

Gebouwen en terreinen

De hoog blijvende bezoekersaantallen op de beide locaties maakt extra aandacht voor gebouwbeheer noodzakelijk. Museum de Fundatie let bij de bedrijfsvoering ook op duurzaamheid en werkt daarbij ook nauw samen met collega musea om kennis te delen. Op beide museumlocaties zijn verbeteringen doorgevoerd in de beveiliging van de gebouwen en de objecten.

Er is overleg met de Zwolse gehandicaptenraad over aanpassingen in het gebouw en de bezoekersregels om bezoekers met hulpmiddelen de toegang tot onze musea zo gemakkelijk mogelijk te maken.

TENTOONSTELLINGEN

Het tentoonstellingsprogramma van Museum de Fundatie telde in 2016 in totaal 22 exposities in de eigen musea, 6 daarvan waren al begonnen in 2015 en liepen slechts een paar dagen door in 2016: 14 in de Fundatie Zwolle (inclusief 4 met de start in 2015) en 8 in Kasteel het Nijenhuis (inclusief 2 met de start in 2015) bij Heino/Wijhe. Daarnaast vonden er 5 tentoonstellingen plaats in satellietvestigingen, de zgn. FUNDATIEfusions, en toonden we werk in het De Wereld Draait Door Pop Up Museum en op het LowLands festival.

Fundatie Zwolle

Gevaar & Schoonheid, Turner en de traditie van het sublieme

5 september 2015 t/m 3 januari 2016, Fundatie Zwolle en Rijksmuseum Twenthe Enschede

Museum de Fundatie in Zwolle en Rijksmuseum Twenthe in Enschede organiseerden in samenwerking met Tate Britain, Londen de tentoonstelling 'Gevaar & Schoonheid, Turner en de traditie van het sublieme'. Turner is voor Groot-Brittannië wat Rembrandt is voor Nederland. Zijn werk is alleen bij hoge uitzondering in ons land te zien. De dubbeltentoonstelling presenteerde ruim 50 schilderijen en aquarellen van Turner in de context van de Europese kunstgeschiedenis, van de late middeleeuwen tot nu, met werk van Aelbert Cuyp, Caspar David Friedrich, Claude Lorrain, Gustave Courbet, Claude Monet, Ernst Ludwig Kirchner, Armando, Gerhard Richter en vele anderen. Gevaar & Schoonheid, Turner en de traditie van het sublieme was ingedeeld in vier elementen. In Zwolle water en vuur en in Enschede land en lucht. De tentoonstelling in Zwolle werd financieel ondersteund door de Turing Foundation, het Mondriaan Fonds, Fonds 21 en VSB Fonds.

Barbara Klemm, Tussen Willy Brandt en Andy Warhol

5 september 2015 t/m 3 januari 2016, Fundatie Zwolle

Barbara Klemm (Münster 1939) was van 1959 tot 2004 als fotografe werkzaam voor de Frankfurter Allgemeine Zeitung en volgde de geschiedenis van de afgelopen decennia op de voet. Haar foto's tonen gebeurtenissen van grote historische waarde, cruciale beelden die keerpunten en tijdperken in herinnering roepen. In Zwolle werden zo'n 150 werken uit Klemms omvangrijke oeuvre getoond. Naast politieke gebeurtenissen en scènes uit het gedeelde en herenigde Duitsland, alledaagse taferelen en straatscènes uit alle werelddelen en portretten van kunstenaars, schrijvers en musici.

Ellen Auerbach - Berlijn • Tel Aviv • New York. Een fotografische wereldreis

5 september 2015 t/m 3 januari 2016, Fundatie Zwolle

Onder de titel "Berlijn • Tel Aviv • New York. Een fotografische wereldreis" presenteerde Museum de Fundatie in nauwe samenwerking met de Akademie der Künste, Berlijn een retrospectief van het fotografische werk van Ellen Auerbach (Karlsruhe 1906 – New York 2003). Het spectrum van haar fotografische motieven reikt van reclamefotografie, landschap en portret tot straatfotografie. Haar bijzondere fotografische blik komt naar voren in avant-gardistische experimenten, komische situaties en verrassende details, maar ook in de indrukwekkende enscenering van licht en schaduw en de wijze waarop ze mensen portretteert.

Nick & Simon – Open

18 september t/m 3 januari 2016, Fundatie Zwolle

Acht Nederlandse beeldend kunstenaars hebben zich op uitnodiging van Nick & Simon laten inspireren door nummers op het gelijknamige nieuwe album dat op 18 september verscheen. Deelnemende kunstenaars: David Bade/Tirzo Martha/IBB, Ard Doko, Lidy Jacobs, Joseph Klibansky, Danielle Kwaaitaal, Ans Markus, Niels Smits van Burgst en Ruud de Wild. David Bade/Tirzo Martha/IBB betrokken Zwolse scholieren bij de realisering van hun project.

*Hester Maij, gedeputeerde Landbouw,
Natuur en Cultuur opent de
tentoonstellingen Zie de Mens en
David Bade – SlowBade.*

TVISIOENEI

DE USSR IN OPBOUW

Het grote en toonaangevende tijdschrift *De USSR in opbouw* neemt het hart van deze tentoonstelling. Het tijdschrift had als doel om op revolutionaire wijze het communistische getijdsheidsideaal te visualiseren nu over de wereld te verspreiden. Het maandblad op grootformaat verscheen nu over de wereld tot mei 1941. Naast een Russische uitgave waren er edities in het Engels, Frans, Duits en vanaf 1938 ook in het Spaans. In de opmaak werden onder andere foto's en fotocollages gebruikt op een manier die radicaal vernieuwend was. Daarbij waren de grafische ontwerpen ingenieus en ook de typografie werd als het ware opnieuw gedefinieerd. In verlopen in totaal 121 nummers, waarvan hier een ruime selectie wordt getoond.

THE USSR IN CONSTRUCTION

The leading large format magazine *The USSR in construction* is at the heart of this exhibition. The magazine's objective was to visualize the communist idea of equality in a revolutionary manner and spread it across the globe. The monthly broadsheet magazine was published from January 1930 to May 1941. In addition to the Russian edition the magazine was also published in English, French, German and, as from 1938, Spanish. The layout used photography and photo collages and was in a radically ground-breaking fashion. Its graphic designs were ingenious and more in a way that redefined typography. A total of 121 issues were published, many of which are shown in this exhibition.

ROOD! - Heilstaatvisioenen uit de Sovjet-Unie 1930-1941.

Dutch Identity – Nederlandse Portretfotografie NU

16 januari t/m 17 april 2016, Fundatie Zwolle

De hedendaagse Nederlandse portretfotografie staat al jaren in hoog aanzien, zowel nationaal als internationaal. Fotografen als Anton Corbijn en Rineke Dijkstra genieten in het buitenland zelfs (nog) meer bekendheid dan in ons eigen land. Maar wat maakt de Nederlandse portretfoto nou zo bijzonder? Die vraag stond vanaf 16 januari 2016 centraal op de tentoonstelling 'Dutch Identity' in Museum de Fundatie in Zwolle met werk van 25 vooraanstaande hedendaagse portretfotografen uit Nederland: Daniëlle van Ark, Blommers&Schumm, Koos Breukel, Joost van den Broek, Ernst Coppejans, Anton Corbijn, Linelle Deunk, Desiree Dolron, Rineke Dijkstra, Charlotte Dumas, Lucia Ganieva, Ringel Goslinga, Pieter Henket, Carli Hermès, Cuny Janssen, Danielle Kwaaitaal, Annaleen Louwes, Hellen van Meene, Vincent Mentzel, Erwin Olaf, Carla van de Puttelaar, Viviane Sassen, Martine Stig, Marie Cécile Thijs en Marcel van der Vlugt. De tentoonstelling werd samengesteld door de gastconservatoren Cathinka Huizing en Harriet Stoop.

ROOD! Heilstaatvisioenen uit de Sovjet-Unie 1930-1941

16 januari t/m 17 april, Fundatie Zwolle

Na de Russische revolutie van 1917 besloten de machthebbers in de nieuwe Sovjet-Unie hun ideeën op een unieke wijze te gaan uitdragen. De Sovjet-ideologie zou worden gepresenteerd via radicale avant-gardistische ontwerpen, gemaakt door de culturele elite van het land. Als vurige aanhangers van de nieuwe orde vormden schrijvers en beeldend kunstenaars als het ware een artistiek leger dat net als het Rode Leger ten dienste van de staat stond. Vooral in de jaren dertig was er geen natie ter wereld die zoveel eersteklas kunstenaars in dienst had voor propagandadoeleinden als de Sovjet-Unie. De tentoonstelling 'ROOD!' in Museum de Fundatie in Zwolle bood van 16 januari t/m 17 april een overzicht van meer dan 150 heilstaatvisioenen uit de Sovjet-Unie uit de periode 1930-1941. De tentoonstelling werd samengesteld door de gastconservatoren Serge Stommels en Albert Lemmens.

Opening FUNDATIEfusion DOUBLE EXPOSURE – BLACK & WHITE NEGATIVES, Windesheim College, Zwolle, de tentoonstelling werd geopend door vlnr Henk Hagoort, de nieuwe voorzitter van het College van Bestuur van Windesheim, de fotografen Gerard Rouw en Herb Alfonso en Ralph Keuning.

ROOD! - Heilstaatvisioenen uit de Sovjet-Unie 1930-1941.

Ans Markus – Als ik jou was...

23 januari t/m 17 april, Fundatie Zwolle en Kasteel het Nijenhuis

Van 23 januari t/m 17 april 2016 was in Museum de Fundatie, Zwolle, en Kasteel het Nijenhuis, Heino/Wijhe, de dubbelexpositie 'Ans Markus – Als ik jou was...' te zien. In Zwolle toonde Markus onder meer de recente schilderijenseries 'Verborgen Verdriet' en 'De pijn van oud'. Op aangrijpende wijze onderzocht zij hierin de schaduwkanten van het leven. Recent was ook de reeks jeugdportretten van o.a. Vincent van Gogh, Frida Kahlo en Edward Hopper, waarmee Markus uiting gaf aan haar bewondering voor illustere voorgangers. Daarnaast hing in Zwolle een ruime selectie vroeger werk. Kasteel het Nijenhuis vormde het decor voor schetsen, tekeningen en kleinere schilderijen, alsook voor de sculpturen die Markus sinds enige jaren maakt. Met deze nieuwe kant van haar toch al zo veelzijdige kunstenaarschap trad zij nu voor het eerst naar buiten.

Machteld, de muze van Karel Appel

16 januari t/m 17 april, Fundatie Zwolle

In 1955 ontmoette Karel Appel zijn muze. Machteld was een jonge vrouw met stijl, een mannequin die van boeken hield, een anker in zijn turbulente leven. In 1970 overleed ze, slechts 35 jaar oud. Focuspunt in de kabinettentoonstelling 'Machteld – De muze van Karel Appel' was het monumentale portret dat Appel in 1962 van zijn grote liefde schilderde. Daarnaast was L'Oiseau Barbare uit 1961 te zien, een beschilderde olijfstrook in de vorm van een vogel. Beide werken komen uit de collectie van de architect Karel Sijmons en zijn vrouw Tony. Aan de hand van brieven en foto's kreeg de bezoeker een uniek inzicht in de bijzondere relatie van het echtpaar met Karel en Machteld Appel. Dochter Babette Cremer-Sijmons bracht de documenten samen in een boek en haalde herinneringen op aan de vrouw die ook haar inspireerde.

Wilden- Expressionisme van 'Brücke' en 'Der Blaue Reiter'

*30 april t/m 18 september 2016, Fundatie Zwolle **

Niet de buitenwereld maar de binnenwereld, daar ging het de expressionisten om. Kunst als uitdrukking van de mens in zijn omgeving. Academische regels werden ingeruild voor subjectieve ervaringen. In Duitsland manifesteerde het expressionisme zich aan het begin van de 20ste eeuw in het werk van leden van de kunstenaarsgroeperingen 'Brücke' en 'Der Blaue Reiter'. Bevrijd van de zichtbare werkelijkheid zochten kunstenaars als Alexej von Jawlensky, Wassily Kandinsky, Emil Nolde, Ernst Ludwig Kirchner, Franz Marc en Max Pechstein naar nieuwe schilderkunstige middelen om hun visie vast te leggen. Ongekend felle kleuren en krachtige vormen werden de dragers van ideeën en emoties. De tentoonstelling 'Wilden. Expressionisme van 'Brücke' en 'Der Blaue Reiter' was niet ingedeeld naar periode en/of groepering, zoals gebruikelijk, maar op basis inhoudelijke criteria rond de thema's 'mens' en 'wereld'. Daarmee lag de nadruk niet zozeer op stilistische ontwikkelingen als wel op het gedachtengoed van de expressionisten.

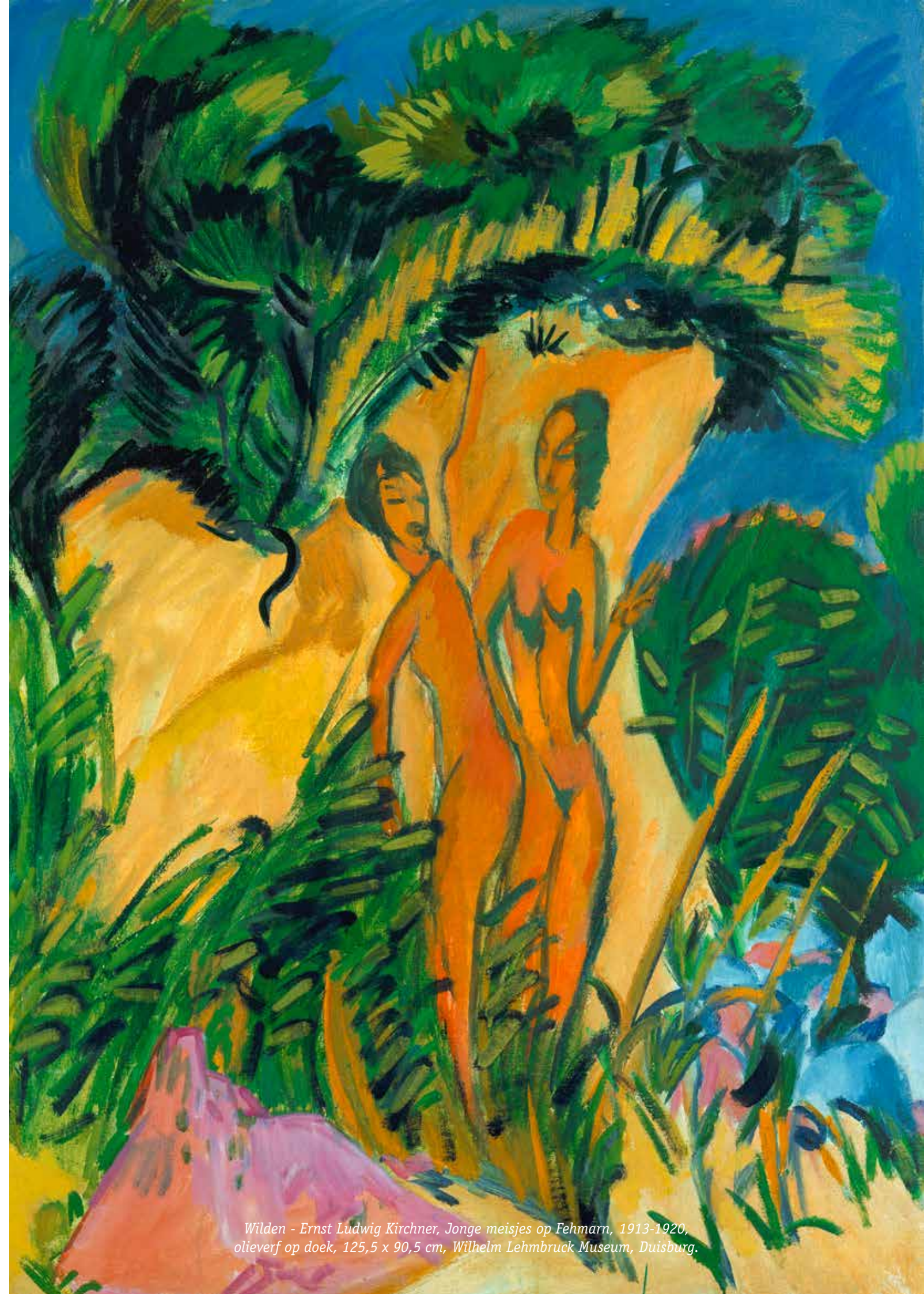
**Deze tentoonstelling maakte deel uit van het tweeluik 'Wilden & Nieuwe Wilden'; een samenwerking tussen Museum de Fundatie en het Groninger Museum*

Onder de titel 'Wilden & Nieuwe Wilden' presenteerden Museum de Fundatie en het Groninger Museum in het voorjaar een tweeluik gewijd aan het 20ste-eeuwse expressionisme in Duitsland. In Museum de Fundatie stond het expressionisme uit het begin van de eeuw centraal, het Groninger Museum toonde het neo-expressionisme uit de jaren '80. Meer dan een halve eeuw scheidt de beide bewegingen, toch is er bij alle verschillen een duidelijke gemene deler: artistieke vrijheid zonder compromis. De tentoonstelling werd financieel ondersteund door het K.F. Heijn Fonds.

Rob Scholte's Embroidery Show

30 april t/m 18 september 2016, Fundatie Zwolle

In het werk Rob Scholte (Amsterdam, 1958) is Copyright een steeds terugkerend thema. Ook in zijn 'Embroidery Show' die vanaf 30 april in Zwolle te zien was. Tien jaar geleden begint Scholte met zijn Embroidery-reeks. Hij koopt alle bij kringlopen en kofferbak-markten aanwezige borduurwerken op en weigert in zijn woorden 'de ongeïnteresseerde domheid te geloven, waarmee Nederland ten faveure van Ikea-prints afstand neemt van de traditionele, met de hand gemaakte, borduurwerken, die door de moeders, de groot-, de overgroot - en betovergrootmoeders (soms ook mannen) van ons land anoniem, met zoveel liefde en geduld in de hen overblijvende krappe uurtjes, steek voor steek, zijn vervaardigd'. Scholte verklaart het tot zijn missie de Embroidery de waardering te geven, die zij verdienen. Scholte draait de borduurwerken om en lijst de achterkant met de vaak rafelige afwerking naar voren toe in en bedekt de achterkant geworden voorkant met een signatuur. In de Wolk op Museum De Fundatie toonde Scholte een zeer groot aantal van deze werken, thematisch en serieel gerangschikt. Bekende meesters (Rembrandt, Vermeer, Fragonard, Millet e.a.) combineerden zich met dieren, portretten en landschappen. Opmerkelijk waren de Jachttafereelen, die een Engelse drijfjacht verbeelden of de eerder op de postume afscheidstentoonstelling van Jan Hoet in Oostende getoonde Zeegezichten.

Wilden - Ernst Ludwig Kirchner, Jonge meisjes op Fehmarn, 1913-1920, olieverf op doek, 125,5 x 90,5 cm, Wilhelm Lehmbruck Museum, Duisburg.

Rob Scholte's Embroidery Show

Cibap Talent Awards 2016

21 juni t/m 10 juli 2016, Fundatie Zwolle

Cibap vakschool voor verbeelding is een toonaangevende MBO opleiding waar talentvolle studenten worden uitgedaagd uit te blinken als toekomstig beroepsbeoefenaar in de creatieve industrie.

De Zwolse school wordt al jaren gezien als een topinstituut. Acht van de beste net afgestudeerden kregen de gelegenheid hun eindexamen werk tentoon te stellen in de Fundatie Zwolle. Een mooie gelegenheid om de creatieve dynamiek van jong Zwolle te combineren met de museumcollectie van de Fundatie.

Zie de mens – 100 jaar, 100 gezichten

1 oktober 2016 tm 15 januari 2017, Fundatie Zwolle

Van 1 oktober 2016 t/m 15 januari 2017 was in Museum de Fundatie in Zwolle de tentoonstelling 'Zie de mens' te zien. In 100 werken van onder meer Kokoschka, Brancussi, Schad, Picasso, Nussbaum, Bacon, Goldin, Trecartin, Dumas, Richter en Rauch toonde 'Zie de mens' hoe de kunstenaars er de afgelopen eeuw in zijn geslaagd via de schijnbaar eenvoudige, overzichtelijke vorm van het portret de rijkdom en complexiteit van de moderne wereld op te roepen. De tentoonstelling vertelde het verhaal van de kunst en ook van het leven tussen 1917 en 2016 'Zie de mens' was samengesteld door kunstcriticus Hans den Hartog Jager die eerder voor de Fundatie 'Meer licht' (2011) en 'Meer macht' (2014) maakte. Voor de tentoonstelling kwamen van over de hele wereld bruiklenen naar Zwolle. Museum de Fundatie werd met dit meest ambitieuze tentoonstellingsproject in zijn geschiedenis ondersteund door een groot aantal museale en particuliere bruikleengevers. 'Zie de mens' werd financieel ondersteund door Fonds 21 en het VSB Fonds.

FIEP WESTENDORP
 (Zelfontworpen 1918 - 1924 Amsterdam)

DE KRULLEVAAR IN HET VOGELMUSEUM

1920
 Nederland
 collectie Fiep Westendorp Foundation

FIEP WESTENDORP
 (Zelfontworpen 1918 - 1924 Amsterdam)

OMSLAG PLUK VAN DE PETTEFLET

1911
 Nederland
 collectie Fiep Westendorp Foundation

FIEP WESTENDORP
 (Zelfontworpen 1918 - 1924 Amsterdam)

MEVROUW HELDERDER IN HET TORENKAMERTJE

1918
 Nederland
 collectie Fiep Westendorp Foundation

FIEP WESTENDORP
 (Zelfontworpen 1918 - 1924 Amsterdam)

DE APENKETTING

1918
 Nederland
 collectie Fiep Westendorp Foundation

David Bade – SlowBade

1 oktober 2016 t/m 15 januari 2017, Fundatie Zwolle

Onder de titel 'SlowBade' presenteerde kunstenaar David Bade in Museum de Fundatie in Zwolle een serie van zes grote schilderijen op doek. De serie is in Bade's atelier op Curaçao gemaakt in opdracht van Fundatie-directeur Ralph Keuning. Hij daagde de schilder uit om nu eens niet met zijn gebruikelijke snelheid te schilderen, maar juist langzaam en doorwrocht. Het werk van David kenmerkt zich door zijn multimediale karakter en procesmatige aanpak. De kunstenaar is in zijn werk overal nadrukkelijk aanwezig, soms haast fysiek. In zijn schilderijen maakt hij zijn penseelstreek ondergeschikt aan de snelheid en dynamiek van het proces. Met de opdracht voor 'SlowBade' wilde Museum de Fundatie in de eerste plaats de schilder David Bade over het voetlicht brengen.

Fiep Westendorp – Blikvangers

17 december 2016 t/m 19 maart 2017, Fundatie Zwolle en Kasteel het Nijenhuis

Op 17 december 2016 was het precies 100 jaar geleden dat Fiep Westendorp geboren werd. De Fiep Westendorp Foundation geeft sinds 2007 jaarlijks een stimuleringsprijs aan tekentalent. Omdat hierbij opvallend veel Zwolse winnaars zijn vanwege de illustratorenopleiding van ArtEZ Zwolle heeft Museum de Fundatie in nauwe samenwerking met de Fiep Westendorp Foundation aandacht gegeven aan Fiep Westendorp en de prijswinnaars. Er vonden tentoonstellingen plaats in de Fundatie Zwolle en Kasteel het Nijenhuis. In de foyer van theater Odeon was een educatieve presentatie. In Zwolle en Heino hing werk van de prijswinnaars: Anne van den Berg, Merel Boers, Dirk Comello, Douwe Dijkstra, Anika Franke, Pyhai Jin, Stella de Kort, Enzo Pérès-Labourdette, Jesse Strikwerda, Ludwig Volbeda, MENAH (Marleen Wellen) en Steef Wildenbeest.

David Bade - David Bade, 'Santa Pizza's entry into Zwolle', 2016, olieverf op doek, 200 x 260 cm.

Hans van Houwelingen – Dirk Hannema (toeschrijving) (Batavia 1895-1984 Heino). De Kunst van Waarde.

Kasteel het Nijenhuis, Heino/Wijhe

Met huid en haar – Portretten van Annemarie Busschers

30 oktober 2015 t/m 17 januari 2016, Kasteel het Nijenhuis

Annemarie Busschers is zonder twijfel een van de meest opvallende hedendaagse portrettisten van Nederland. In het najaar van 2015 toonde Museum de Fundatie op Kasteel het Nijenhuis met zo'n veertig werken een overzicht van haar oeuvre.

Caspar Berger – Vivo

22 september 2015 t/m 17 januari 2016, Kasteel het Nijenhuis

Van 22 september 2015 t/m 17 Januari 2016 was in de tuinzaal van Kasteel het Nijenhuis de tentoonstelling 'Caspar Berger – VIVO' te zien. Naast het werk Family (2007) toonde Berger (Utrecht 1965) er stukken uit zijn projecten Skeleton en Universe. In de beeldentuin bij het kasteel staat sinds eind augustus zijn 'Ego Vivo/Self-Portrait 25' opgesteld. Dit beeld was ook te zien op LowLands van dit jaar.

Ans Markus – Als ik jou was...

23 januari t/m 17 april, Fundatie Zwolle en Kasteel het Nijenhuis

Zie eerder omschreven bij tentoonstellingen Fundatie Zwolle.

Hans van Houwelingen – A Posteriori

23 januari tm 2 oktober 2016, Kasteel het Nijenhuis

"Voor de troepen uit marcherend trekt de kunst een altijd vochtig spoor van moralisme achter zich aan". In het historisch rijke decor van Kasteel het Nijenhuis met zijn collectie door Dirk Hannema (1896-1984) verzamelde kunstwerken ging de tentoonstelling a posteriori in op de frictie tussen actuele en historische condities van kunst. Ralph Keuning vroeg van Houwelingen een tentoonstelling te maken over de Hannema collectie. Van Houwelingen: "Hannema's uitstekende verzameling, waaronder evenwel meerdere foutieve of dubieuze toeschrijvingen aan beroemde meesters, zijn onfeilbaar geachte artistieke oog en absolute gezag over de kunstmarkt, alsook zijn functie als NSB-Gemachtigde voor het Museumwezen, maken hem de meest controversiële museumdirecteur uit de Nederlandse kunstgeschiedenis." Met de kennis van nu maakte Hans van Houwelingen kunstwerken, waarvan hij er enkele toeschreef aan Dirk Hannema, die de collectie kwestieus in een ander pact met de tijd verwikkelde.

De lyriek van het landschap – 100 jaar expressionistische landschapschilderkunst in Nederland

30 april t/m 2 oktober 2016, Kasteel het Nijenhuis

Museum de Fundatie presenteerde van 30 april tot en met 18 september 2016 in Kasteel het Nijenhuis in Heino de tentoonstelling 'De lyriek van het landschap. 100 jaar expressionistische landschapschilderkunst in Nederland'. De tentoonstelling sloot nauw aan bij de tentoonstelling over het Duitse

expressionisme van 'Brücke' en 'Der blaue Reiter', die gelijktijdig gehouden werd op onze locatie in Zwolle. De tentoonstelling in Heino liet zien hoezeer de verschillende vormen van expressionisme rond 1900 van invloed zijn geweest op de Nederlandse schilderkunst, met name het landschapsgenre. Die invloed duurt zelfs voort tot op de dag van vandaag. 'De lyriek van het landschap' toonde schilderijen van Piet Mondriaan, Jan Sluijters, Jan Wiegers, Charley Toorop, Wim Oepts, Karel Appel, Eugène Brands, Bram Bogart, Pieter Defesche, Armando, Jan Cremer, Marc Mulders, Robert Zandvliet e.v.a.

Sibyl Heijnen – Ruimte voor Reflectie

30 april t/m 2 oktober 2016, Kasteel het Nijenhuis

Het werk van Sibyl Heijnen wordt gekenmerkt door ongewoon materiaalgebruik, zoals het combineren van rubber en bladgoud, het boetseren met bouwmaterialen en het schilderen met kunstgras. In de tentoonstelling 'Ruimte voor reflectie' op Kasteel het Nijenhuis in Heino/Wijhe draaide alles om metamorfose. Heijnen legde visuele en inhoudelijke verbanden tussen begrippen als sterfelijkheid, vergankelijkheid en aftakeling enerzijds tegenover hoop, groei en voortgang anderzijds. Met haar installatie reageerde zij op de ruimtes van het kasteel en op de kunstcollectie die er getoond werd, met name op het schilderij Dode zwaan van Jan Weenix uit 1650, dat vanwege zijn vanitas-thema al haast automatisch oproept tot reflectieve gedachten. Een 'vloerschildering' van kleurrijk kunstgras weerspiegelde het schilderij en werd geflankeerd door doeken uit de serie Who draws the line. De tuinzaal van het kasteel vormde het decor voor een reeks recente werken waarin Heijnen werkte met rubber, bladgoud, perkament, kalfshoefjes en kaalgeschaafde dierenhuiden. De kunst van Heijnen is er niet alleen om te bekijken, maar vooral ook om te beleven en te ondergaan. Haar werk mag gezien worden een vorm van animisme. Zij brengt als het ware de dingen tot leven en geeft de ruimtes die zij inricht een ziel. Wie er binnentreedt en zich durft over te geven aan de wereld die Heijnen met haar installatie oproept, zal zelf ook worden aangezet tot reflectie.

Martine Antonie & Marte Röling – Droomwerk

7 oktober 2016 t/m 22 januari 2017, Kasteel het Nijenhuis

In 2010 exposeerde Marte Röling (1939) in Museum de Fundatie in Zwolle 55 portretten van Henk Jurriaans, haar grote liefde, die vijf jaar eerder overleed. Dit najaar was zij terug in de Fundatie, ditmaal niet in Zwolle maar op Kasteel het Nijenhuis in Heino/Wijhe. Röling toonde recente stukken, waarvan de meeste speciaal gemaakt werden voor de expositie in de tuinzaal bij het kasteel. Objecten en beschilderde foto's met gefantaseerde, vaak niet-uitvoerbare sculpturen op locaties over de hele wereld. In het kasteel was werk te zien van haar moeder, de schilderes Martine Antonie (1909-2006). Maker van kleurrijke landschappen met figuren. Met haar expressieve schilderijen gaf Antonie uiting aan haar liefde voor natuur en de ongreepbare en onbenoembare levenskracht die zij als nieuwsgierige reiziger overal ter wereld ervoer.

Fiep Westendorp – Blikvangers

17 december 2016 t/m 19 maart 2017, Fundatie Zwolle en Kasteel het Nijenhuis

Zie eerder omschreven bij tentoonstellingen Fundatie Zwolle.

Marte Röling

Sybil Heijnen

FUNDATIEfusions

Onder de noemer FUNDATIEfusions organiseert Museum de Fundatie sinds januari 2012 compacte tentoonstellingen op diverse openbare plekken in Overijssel. In 2016 vonden er 7 FUNDATIEfusions plaats.

Hardenberg, Gemeentehuis:

- *Wolken, Koeien en Paarden - Tekeningen van Jan Voerman* - 15 december 2015 t/m 15 september 2016

Nijverdal, Huis voor Cultuur en Bestuur:

- *Portrettekeningen Paul Citroen* – 7 juli t/m 31 december 2016

Zwolle, Deltion College:

- *Nederlandse Landschapsprenten - Van Appel tot Zoetewey* - 13 oktober t/m 31 december 2016

Zwolle, Theater Odeon:

- *The one minutes* - doorlopend programma van kunstvideo's - maandelijks nieuwe serie.

Zwolle, Hogeschool Windesheim:

- *Double Exposure* – 8 september 2016 t/m 17 februari 2017

Overige tentoonstellingen

Op 28 januari 2016 opende in het Allard Pierson Museum in Amsterdam het tweede De Wereld Draait Door Pop Up museum. Tien nieuwe gastconservatoren gingen schatgraven bij 12 musea. Museum de Fundatie was de dertiende loot aan deze kunstboom. Museum de Fundatie leende een Turner uit waarmee postuum een eerbetoon werd gebracht aan de in september 2015 overleden schrijver en kunstcriticus Joost Zwagerman.

Op het LowLands festival editie 2016 was de kolossale astronaut Self-Portrait of a Dreamer van Joseph Klibansky op initiatief van Museum de Fundatie te zien. Dit werk ging na afloop naar de tuin van Kasteel het Nijenhuis.

Joseph Klibansky's *Self-Portrait of a Dreamer* op Lowlands.

PUBLICATIES

In 2016 verschenen de volgende tentoonstellingspublicaties:

Dutch Identity – Nederlandse Portretfotografie NU

Verschenen bij de gelijknamige tentoonstelling in Fundatie Zwolle.

Auteurs: Cathinka Huizing, Harriet Stoop-de Meester

Uitgave: Waanders & de Kunst, Zwolle

ISBN: 978-94-6262-065-0

ROOD! Heilstaatvisioenen uit de Sovjet-Unie 1930-1940

Verschenen bij de gelijknamige tentoonstelling in Fundatie Zwolle.

Auteurs: Albert Lemmens, Serge Stommels

Uitgave: Waanders & de Kunst, Zwolle

ISBN: 978-94-6262-074-2

Ans Markus – Als ik jou was...

Verschenen bij de gelijknamige tentoonstelling in Fundatie Zwolle.

Auteur: Wim van der Beek

Uitgave: Waanders & de Kunst, Zwolle

ISBN: 978-94-6262-068-1

Machteld – De muze van Karel Appel

Verschenen bij de gelijknamige tentoonstelling in Fundatie Zwolle.

Auteur: Babette Sijmons

Uitgave: Waanders & de Kunst, Zwolle

ISBN: 978-94-6262-073-5

Wilden – Expressionisme van 'Brücke' en 'Der blaue Reiter'

Verschenen bij de gelijknamige tentoonstelling in Fundatie Zwolle.

Auteurs: Cora Fassbender, Feico Hoekstra, Ralph Keuning, Detmar Westhoff

Uitgave: Waanders & de Kunst, Zwolle

ISBN: 978-94-6262-077-3

Karel Appel, Machteld, 1962.

* zie pagina 41

Rob Scholte – Embroidery Show

Verschenen bij de gelijknamige tentoonstelling in Fundatie Zwolle.

Auteurs: Martin Bril, Rob van Gerwen, Ralph Keuning

Uitgave: Waanders & de Kunst, Zwolle

ISBN: 978-94-6262-086-5

Sibyl Heijnen – Ruimte voor Reflectie

Verschenen bij de gelijknamige tentoonstelling in Kasteel het Nijenhuis, Heino/Wijhe

Auteurs: Jun-ichi Arai, Peggy Breitbarth, Ank Bijleveld, Ralph Keuning, Marcel Schroeten

Uitgave: Waanders & de Kunst, Zwolle

ISBN: 978-94-6262-088-9

Zie de mens – Honderd jaar, honderd gezichten

Verschenen bij de gelijknamige tentoonstelling in Fundatie Zwolle

Auteur: Hans den Hartog Jager

Uitgave: Athenaeum – Polak & Van Gennep, Amsterdam

ISBN: 978-90-253-0279-5 NUR 646

Martine Antonie & Marte Röling – Droomwerk

Verschenen bij de gelijknamige tentoonstelling in Kasteel het Nijenhuis, Heino/Wijhe

Auteurs: Feico Hoekstra, Ralph Keuning

Uitgave: Waanders & de Kunst, Zwolle

ISBN: 978-94-6262-114-5

Nieuwsbrief

Dit jaar verschenen 8 email-nieuwsbrieven waarmee belangstellenden op de hoogte werden gebracht van de verschillende activiteiten en tentoonstellingen.

Info-leaflets

Ook in 2016 werd aan alle bezoekers van de beeldentuin een gratis info-leaflet verstrekt waarin alle beelden die in de tuin te zien kort worden toegelicht. Sinds de heropening van het museum in Zwolle worden bij elke wisseling van tentoonstellingen info-leaflets met tentoonstellingsinformatie geproduceerd die elke bezoeker gratis ontvangt.

*Zie de Mens - Christian Schad, Maika, 1929, particuliere collectie, © Christian Schad Stiftung
Aschaffenburg/VG Bild-Kunst Bonn, c/o Pictoright Amsterdam 2016.*

BANKGIRO LOTERIJ, SPONSORS, FONDSSEN, VRIENDEN

Door het niet aflatende engagement van de provincie Overijssel en de gemeente Zwolle, onze subsidiënten, heeft Museum de Fundatie een stevige basis om zijn activiteiten te ontplooiën. Daarnaast kan het museum rekenen op grote betrokkenheid van BankGiro Loterij, sponsors en fondsen. Hiermee is het museum in staat om een ambitieus tentoonstellingsprogramma te realiseren en belangrijke aankopen te doen. Museum de Fundatie is zeer erkentelijk voor deze hulp.

BANKGIRO LOTERIJ

Museum de Fundatie maakt deel uit van de beneficiëntenfamilie van de BankGiro Loterij. Met gelden van de BankGiro Loterij doet het museum aankopen en maakt het museum de collectie voor een breed publiek toegankelijk. De BankGiro Loterij heeft in 2016 de jaarlijkse bijdrage aan Museum de Fundatie verhoogd tot 300.000 euro. Dit tot grote vreugde van Museum de Fundatie. Ook werd er via geormerkt werven 216.000 euro voor Museum de Fundatie bijeengebracht door de deelnemers aan de BankGiro Loterij. Met onder meer steun van de BankGiro Loterij werd het belangrijke schilderij *Gwitterfront* van de Duitse kunstenaar Neo Rauch verworven

SPONSORS

De betrokkenheid van onze sponsors, de Founders van de Fundatie, bij het museum is zeer groot. We mochten rekenen op veel ondersteuning bij het verwezenlijken van onze bouwplannen in 2013. Het is zeer verheugend dat vele van die sponsors hun verbintenis met Museum de Fundatie continueren en ons helpen bij het realiseren van ons ambitieuze tentoonstellingsprogramma.

Het tentoonstellingsprogramma van Museum de Fundatie wordt mede mogelijk gemaakt door Rabobank IJsseldelta, Hemmink, Wijzonol, Novon, Windesheim, Deltion College, Waanders en O. De Leeuw Groep.

FONDSSEN

Gedurende het jaar droegen de Turing Foundation, Fonds 21, Mondriaan Fonds, VSB-Fonds en K.F. Heijn Fonds bij aan de realisering van het tentoonstellingsprogramma.

VRIENDEN

Voor diegene die hun bijzondere betrokkenheid bij Museum de Fundatie willen tonen, bestaat er de mogelijkheid om 'vriend' te worden van de Fundatie. Vrienden krijgen gratis toegang tot het museum. Daarnaast ontvangen zij de digitale nieuwsbrief, de uitnodigingen voor tentoonstellingsopeningen en worden zij uitgenodigd voor een blik achter de schermen of een ontmoeting met een kunstenaar.

OVERIGE ACTIVITEITEN

Op zaterdag 30 en zondag 31 januari waren Fundatie Zwolle en Kasteel het Nijenhuis gastheer voor de BankGiro Loterij Open Dagen. 700 loterij deelnemers maakten van de uitnodiging gebruik het museum te leren kennen met onder meer rondleidingen langs de tentoonstelling *Dutch Identity* en het werk van Ans Markus

Op zondag 3 april gaf Ans Markus een lezing en rondleiding aan selecte groep deelnemers van de BankGiro Loterij.

Op woensdag 27 april bezocht de koninklijke familie Zwolle in het kader van Koningsdag. Het plein voor Fundatie Zwolle was een van de centrale punten op de route die werd afgelegd, de band *Her Majesty* verzorgde er een optreden.

Op vrijdag 10 mei werd in Fundatie Zwolle de AVROTROS Kunstprijs uitgereikt. Deze uitreiking was gekoppeld aan een tentoonstelling in het museum in het kader van de AVROTROS *Maand van het naakt*.

Op Open Monumentendag, zaterdag 10 september was Kasteel het Nijenhuis gratis toegankelijk (285 bezoekers). In Zwolle was het museum die dag tussen 15.00 en 18.00 uur gratis toegankelijk. In die periode passeerden 401 bezoekers de kassa (tussen 11.00 en 15.00 631 betalende bezoekers).

Zaterdag 29 oktober trad de band 'Folly & The Hunter' op in Fundatie Zwolle in het kader van het muziekfestival 'Let's get lost'.

Bijeenkomsten en ontvangsten

Naast bovengenoemde activiteiten bood het museum ruimte aan bijeenkomsten en ontvangsten. Hier is in het verslagjaar druk gebruik van gemaakt.

*Zie de Mens - Constantin Brancusi, Le Nouveau-Né, 1920, gepolijst brons, 14,6 x 14 x 21,6 cm,
©Estate of Constantin Brancusi, courtesy Paul Kasmin Gallery, New York.*

COLLECTIE 2016

Conservering en restauratie

In 2016 zijn de volgende werken gerestaureerd:

- Hendrik Ansum, *Aeneas, Anchises en Ascanius*, 1715, zandsteen. Deze complexe restauratie van dit beeld is zo goed als voltooid en in het voorjaar van 2017 zal het beeld weer teruggeplaatst worden in de beeldentuin.
- Charles Gaupp, *Dandy in interieur*, 1940, olieverf op doek. Dit schilderij is schoongemaakt, geretoucheerd, voorzien van achterkant bescherming en een nieuwe lijst.
- Paul Citroen, *Portret van Chaja Goldstein*, 1938, olieverf op doek. Dit schilderij is schoongemaakt, geretoucheerd, voorzien van achterkant bescherming en een nieuwe lijst.
- Lynn Chadwick, *Studie Dans IV*, 1945 - 56, pen op papier. Dit werk is schoongemaakt behandeld tegen verbruining/verzuring en gedoubleerd.
- Jan Cremer, *Ibiza 700*, 1962, olieverf en vernis opdoek, Dit werk is schoongemaakt, deformaties zijn ongedaan gemaakt, voorzien van achterkant bescherming en een nieuwe lijst.
- Jan Cremer, *Tulips 67-02*, 1967, olieverf op doek. Dit werk is voorzien van een lijst.
- Jan Cremer, *Dutch Tulipfield nr. 5.*, 1965, olieverf op doek. Dit werk is voorzien van een lijst.
- Jan Cremer, *Aarde & Vuur (Oorlog, Bevrijding, Vrede)*, 1984, olieverf op doek. Alle delen van dit drieluik zijn haaks/vlak gemaakt en voorzien van achterkant bescherming.
- Jan Fabre, *Tafel voor Ridders van de Wanhoop (VERZET)*, 2006, blauw geëmailleerd floatglas. Een barst van ca 5 cm in het tafelblad in geïmpregneerd.
- John Heartfield, Tijdschrift, AIZ, Arbeiter Illustrierte Zeitung nr. nummer 18 van 1932. De middenpagina is uit het tijdschrift gehaald, gaatjes gerepareerd, gevlakt en in een passe-partout gemonteerd.
- Jan Lievens, *Vanitasstilleven*, 1627, olieverf op paneel. De restauratie van dit werk is in 2015 gestart en was in het voorjaar van 2016 gereed. Het werk is schoongemaakt, geretoucheerd en opnieuw gevernist. Daarna is het werk voorzien van een klimaatdoos.

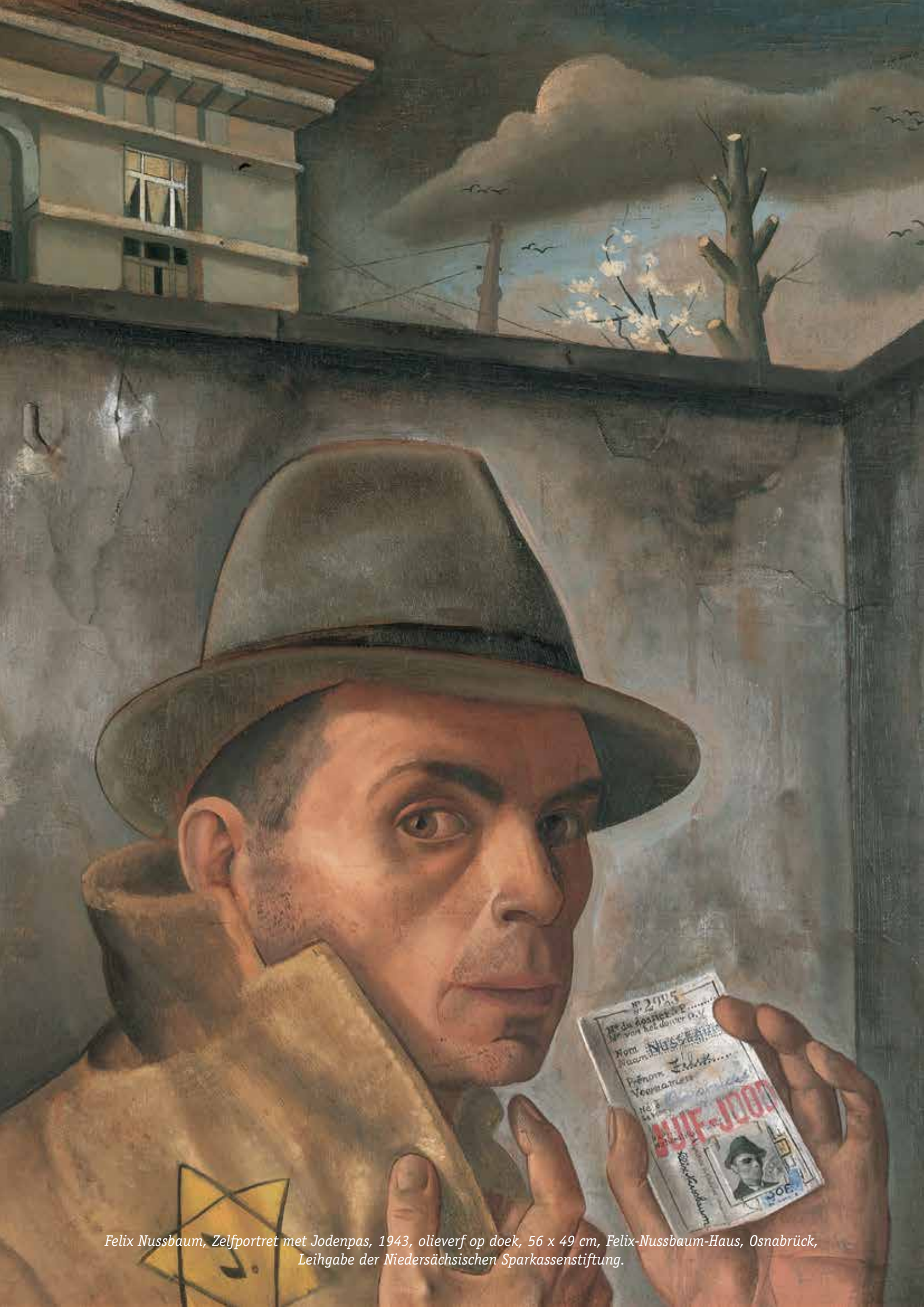
- Gino Severini, *Stilleven met luit*, 1920, tempera op doek, Dit schilderij is voorzien van achterkant bescherming.
- Joseph Mallord William Turner, *Wolken en water*, 1840, olieverf op doek. Dit schilderij is voorzien van achterkant bescherming.

Bruiklenen aan derden

- Charles Francois Daubigny, *Landschap bij maanlicht*, 1875, uitgeleend voor de tentoonstelling *Daubigny, Monet, Van Gogh*, Deze tentoonstelling was achtereenvolgens te zien bij het Taft Museum of Art in Cincinnati USA, de Scottish National Gallery in Edinburgh en het Van Gogh Museum Amsterdam, 19 februari 2016 t/m 29 januari 2017
- Jan Toorop, *Liefde*, 1897, uitgeleend voor de tentoonstelling *Jan Toorop - een retrospectief*, Gemeentemuseum Den Haag, 20 februari t/m 29 mei 2016
- Jan Toorop, *De sluizen bij Katwijk*, 1898, uitgeleend voor de tentoonstelling *Jan Toorop - een retrospectief*, Gemeentemuseum Den Haag, 20 februari t/m 29 mei 2016
- Otto van Rees, *Landschap*, 1912, uitgeleend voor de tentoonstelling *Dada Genesis - 100 Years of Dada*, Arp Museum, Remagen, Duitsland, 14 februari t/m 10 juli 2016
- G.W. Dijsselhof, *Portret van Klaas Groesbeek*, 1896, uitgeleend voor de tentoonstelling *Breitner: Meisje in kimono*, Rijkmuseum Amsterdam, Amsterdam, 18 februari t/m 29 mei 2016
- Vincent van Gogh, *De molen Le blute fin*, vaste presentatie Kunstsammlungen Chemnitz, Chemnitz, Duitsland, 1 september t/m 10 april 2016
- Laurent de la Hire, *Arithmetica*, 1650, uitgeleend voor de tentoonstelling *Gardens of the World*, Museum Rietberg Zürich, Zürich Zwitserland, 13 mei t/m 9 oktober 2016
- Jan Voerman, *Koeien bij Kampen*, 1883, uitgeleend voor de tentoonstelling *Jan Voerman*, Stedelijk Museum Kampen, 6 februari t/m 3 april 2016
- Jan Voerman, *Buiig weer*, 1910, uitgeleend voor de tentoonstelling *Jan Voerman*, Stedelijk Museum Kampen, 6 februari t/m 3 april 2016
- Jan Voerman, *Liggend vee en noppende paarden aan de IJssel*, 1930, uitgeleend voor de tentoonstelling *Jan Voerman*, Stedelijk Museum Kampen, 6 februari t/m 3 april 2016
- Jan Voerman, *De Zieke*, 1886, uitgeleend voor de tentoonstelling *Jan Voerman*, Stedelijk Museum Kampen, 6 februari t/m 3 april 2016
- Henk Lamm, *Gildehaus*. 1938, uitgeleend voor de tentoonstelling *De Nieuwe Groep 1945*, Kunstzaal Hengelo, 4 november 2016 t/m 8 januari 2017

Restauratie tuinbeelden door Nicolas Verhulst.

Felix Nussbaum, *Zelfportret met Jodenpas*, 1943, olieverf op doek, 56 x 49 cm, Felix-Nussbaum-Haus, Osnabrück, Leihgabe der Niedersächsischen Sparkassenstiftung.

- Henk Lamm, *Bomen*, 1933, uitgeleend voor de tentoonstelling *De Nieuwe Groep 1945*, Kunstzaal Hengelo, 4 november 2016 t/m 8 januari 2017
- Henk Lamm, *Zonder titel (venster)*, 1932, uitgeleend voor de tentoonstelling *De Nieuwe Groep 1945*, Kunstzaal Hengelo, 4 november 2016 t/m 8 januari 2017
- Friedensreich Hundertwasser, *Morning city bleeding town*, 1969, uitgeleend voor de tentoonstelling *Emmanuelshuizen een gouden broedplaats, 50 jaar kunst & kunstenaars*, Stedelijk Museum Zwolle, 14 februari t/m 8 mei 2016
- Han van Meegeren, *Christus en de overspelige vrouw*, 1942, uitgeleend voor een tentoonstelling *Fake*, Tel Aviv Museum of Art, Tel Aviv Israel, 25 september 2016 t/m 25 februari 2017
- Co Westerik, *Zwemmer I*, 1962, uitgeleend voor de tentoonstelling *Wild van water*, Zuiderzeemuseum, Enkhuizen, 26 mei t/m 6 november 2016
- Rein Draijer, *De Schommeltent*, 1934, uitgeleend voor de tentoonstelling *In Essentie - Rein Draijer*, More, Gorssel, 18 juni t/m 25 september 2016
- Jeroen Krabbé, *9 werken uit de serie De ondergang van Abraham Reiss*, 2011, uitgeleend voor de tentoonstelling *De ondergang van Abraham Reiss*, Joods Cultureel Museum, Amsterdam, 1 mei t/m 2 oktober 2016
- Constant Permeke, *De oogst*, 1917, uitgeleend voor de tentoonstelling *Rik Wouters & Nederland*, Museum Flehite, Amersfoort, 8 oktober 2016 t/m 8 januari 2017
- Constant Permeke, *De ware verhalen*, 1916, uitgeleend voor de tentoonstelling *Rik Wouters & Nederland*, Museum Flehite, Amersfoort, 8 oktober 2016 t/m 8 januari 2017
- Rik Wouters, *Stilleven met appelen in kom*, zonder datum, uitgeleend voor de tentoonstelling *Rik Wouters & Nederland*, Museum Flehite, Amersfoort, 8 oktober 2016 t/m 8 januari 2017
- Johan van Hell, *Portret van Aartje van Hell-Reijndes*, 1915, uitgeleend voor de tentoonstelling *Johan van Hell - Op klare toon*, More, Gorssel, 9 oktober 2016 t/m 12 februari 2017
- Pablo Picasso, *Waterkan 'Pichet Taureau'*, 1955, uitgeleend voor de tentoonstelling *Picasso aan Zee. Keramiek en Sculptuur*, Museum Beelden aan zee, Den Haag, 13 oktober 2016 t/m 5 maart 2017
- Yubi Kirindongo, *Bloki*, 2002, uitgeleend voor de tentoonstelling *All you can art - David Bade & Tirzo, Martha*, Kunsthall, Rotterdam, 4 juni t/m 21 augustus 2016
- David Bade, *Drieluik*, 2013, uitgeleend voor de tentoonstelling *All you can art - David Bade & Tirzo, Martha*, Kunsthall, Rotterdam, 4 juni t/m 21 augustus 2016
- Dick Ket, *Slapende cyprische kat I*, 1930, uitgeleend voor de tentoonstelling *Dick Ket. Magisch tekenaar*, Museum Arnhem, 17 september 2016 t/m 8 januari 2017
- Dick Ket, *Slapende cyprische kat II*, 1930, uitgeleend voor de tentoonstelling *Dick Ket. Magisch tekenaar*, Museum Arnhem, 17 september 2016 t/m 8 januari 2017
- Dick Ket, *Slapende cyprische kat III*, 1930, uitgeleend voor de tentoonstelling *Dick Ket. Magisch tekenaar*, Museum Arnhem, 17 september 2016 t/m 8 januari 2017

Langdurige bruiklenen aan Museum de Fundatie

- Sibyl Heijnen, *Hanging, Borne*, 2009, rubber met 23 karaat bladgoud, bruikleen van de kunstenaar
- Hans van Houwelingen, *Wildstand Nijenhuis*, 2015, gemengde techniek, bruikleen van de kunstenaar

- Hans van Houwelingen en onbekende kunstenaar, *Meisje op doek*, 2015, olieverf op paneel, bruikleen van de kunstenaar
- Joseph Klibansky, *Selfportrait of a dreamer*, 2016, fiber glas versterkt, hars, staal, zijde bloemen, acrylverf, bruikleen van de kunstenaar.

Aanwinsten

Verworven voor de collectie van de provincie Overijssel

- Jan Cremer, *Ibiza 700*, 1962, olieverf en vernis op doek
- Jan Cremer, *Tulips 67-02*, 1967, olieverf op doek
- Jan Cremer, *Dutch Tulipfield nr. 5.*, 1965, olieverf op doek

Verworven voor de collectie van de Stichting Hannema-de Stuers Fundatie met steun van de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar Titus Fonds), het Mondriaanfonds en VSBfonds.

- Neo Rauch, *Gewitterfront*, 2016, olieverf op doek

Schenkeningen

Schenkeningen aan de Stichting Hannema-de Stuers Fundatie:

- Lars van den Brink, *Sommerbad Langenstein, Langenstein Duitsland*, 2014, fotografie, schenking door de kunstenaar
- Lars van den Brink, *Scheepsmodelbouwclub, Heemskerk, Nederland*, 2014, fotografie, schenking door de kunstenaar
- Lars van den Brink, *Swingdance, Dansmiddag in Museo Nacional D'art de Catalunya in Barcelona, Spanje*, 2014, fotografie, schenking door de kunstenaar
- Lars van den Brink, *Middelalderfestival, Middelanderfestival Oslo, Noorwegen*, 2014, fotografie, schenking door de kunstenaar
- Lars van den Brink, *Krakow Arena. Schaatsen in Krakau Arena, Polen*, 2014, fotografie, schenking door de kunstenaar
- Lars van den Brink, *Theaterfestival. Theaterfestival in het dorpje Matiesioniu, Litouwen*, 2014, fotografie, schenking door de kunstenaar
- Lars van den Brink, *Brugspringen. Wedstrijd brugspringen in Visegrad, Bosnië en Herzegovina*, 2014, fotografie, schenking door de kunstenaar
- Lars van den Brink, *Honden Zwemmen. Demonstratie en training van zwemmende honden tijdens Quatrozampe in Fiera, Napels Italië*, 2014, fotografie schenking door de kunstenaar

Jan Cremer, *Tulips 67-02*, 1967, olieverf op doek.

Jan Cremer, *Dutch Tulipfield nr. 5.*, 1965, olieverf op doek.

Neo Rauch (Leipzig 1960), *Gewitterfront*, 2016, olieverf op doek, 150 x 100 cm
Collectie Museum de Fundatie, Zwolle en Heino/Wijhe

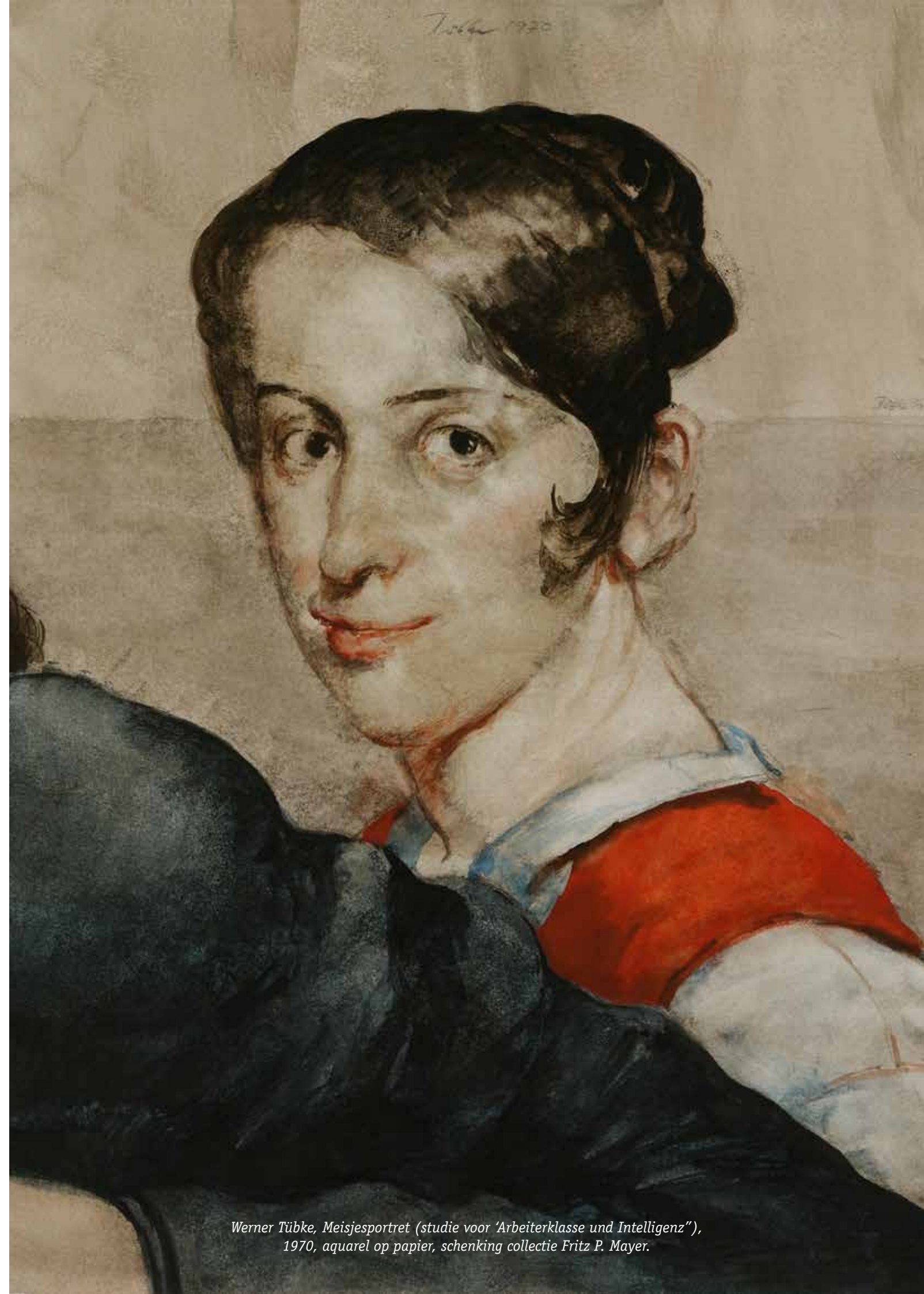
Verworven met steun van de BankGiro Loterij, de Vereniging Rembrandt, het Mondriaan Fonds en VSBfonds
© Neo Rauch c/o Pictoright Amsterdam 2016 (Foto: Uwe Walter, Berlin)

- Lars van den Brink, *Vrijwillige Brandweer. Strijd om de Cup der Vrijwillige brandweer in Latkova, Slovenië*, 2014, fotografie, schenking door de kunstenaar
- Lars van den Brink, *Vliegerfeest. Vliegerfeest in Poesjkin Rusland*, 2014, fotografie, schenking door de kunstenaar
- Lars van den Brink, *Weisenblasen en Volksmuziek aan de Grüner See in Oostenrijk*, 2014, fotografie, schenking door de kunstenaar
- Lars van den Brink, *Schuttersfeest. Het jaarlijkse schuttersfeest in Epen bij Schutterij St. Paulus, Nederland*, 2014, fotografie, schenking door de kunstenaar
- David Bade, *Eten of gegeten worden*, 2016, olieverf op doek, schenking door de kunstenaar
- David Bade, *Santa Pizza's entry into Zwolle*, 2016, olieverf op doek, schenking door de kunstenaar
- David Bade, *portret van Ralph Keuning*, 2016, gemengde techniek, schenking door de kunstenaar
- Barbara Broekman, *Open Monden (fragment)*, 2011, textiel, schenking door de kunstenaar
- Jan Cremer, *Ibiza 625*, 1961 - 62, collage, schenking door de kunstenaar uit zijn privécollectie
- Jan Cremer, *Ibiza 631*, 1962, collage, schenking door de kunstenaar uit zijn privécollectie
- Jan Cremer, *Ibiza 639*, 1962, olieverf op papier, schenking door de kunstenaar uit zijn privécollectie
- Jan Cremer, *Ibiza 641*, 1962, gouache op papier, schenking door de kunstenaar uit zijn privécollectie
- Jan Cremer, *Ibiza 647*, 1962, olieverf op papier, schenking door de kunstenaar uit zijn privécollectie
- Jan Cremer, *Ibiza 650*, 1962, olieverf op papier, schenking door de kunstenaar uit zijn privécollectie
- Jan Cremer, *Ibiza 651*, 1962, olieverf op papier, schenking door de kunstenaar uit zijn privécollectie
- Jan Cremer, *Ibiza 653*, 1962, olieverf op papier, schenking door de kunstenaar uit zijn privécollectie
- Jan Cremer, *Ibiza 681*, 1962, olieverf op papier, schenking door de kunstenaar uit zijn privécollectie
- Felicie, *Richard/ Libanon*, 2015, foto gelatine zilver druk, schenking door de kunstenaar
- Claire Felicie, *Rick / Afghanistan*, 2015, foto gelatine zilver druk, schenking door de kunstenaar

- Claire Felicie, *Nelleke / Afghanistan*, 2016, foto gelatine zilver druk, schenking door de kunstenaar
- Barbara Klemm, *Andy Warhol Frankfurt 1981*, 1981, moderne print op Barietpapier, schenking door de kunstenaar
- Barbara Klemm, *Leonid Brezjnev, Willy Brandt, Bonn 1973*, 1973, moderne print op Barietpapier, schenking door de kunstenaar
- Adolfine Wernerina Charlotte Wilhelmina van Knobelsdorff, *Haardscherm met een geborduurde voorstelling van kasteel Het Nijenhuis*, ca.1895 -1915, meubel, schenking particuliere collectie
- onbekend, *Empire botervloot*, ca 1850 , porselein, schenking particuliere collectie
- Cas Oorthuys (ontwerp), *Feiten 9-10, november 1932. Matthijssen "ontdekt" de Sovjet- Unie*, 1932, drukwerk, schenking LS collectie, Nijmegen
- Robin de Puy, *Twaalf museumdirecteuren en de directeur van het RKD op rij*, 2015, fotografie, schenking door See All this/ The Ravenstijn Gallery
- Werner Tübke, *Meisjesportret (studie voor 'Arbeiterklasse und Intelligenz')*, 1970, aquarel op papier, schenking collectie Fritz P. Mayer.
- Marenne Welten, *nieuwjaarswens 2016*, 2016, aquarel op papier, schenking door de kunstenaar
- Siegfried Woldhek, *Josef Poetin*, 2014, aquarel en pen op papier, schenking door de kunstenaar
- Tijdschrift USSR in Opbouw. Russische editie Nr. 3 1941, 1941, drukwerk, schenking LS collectie, Nijmegen
- Tijdschrift USSR in Opbouw. Engelstalige editie USSR in Construction Nr. 4 april 1932, 1932, drukwerk, schenking LS collectie, Nijmegen
- Tijdschrift USSR in Opbouw. Franse editie USSR en Construction Nr. 1 1935, 1935, drukwerk, schenking LS collectie, Nijmegen
- Tijdschrift, AIZ, Arbeiter Illustrierte Zeitung nr's 48, 49 1931 en nr. 2 t/ 25 1932. Met in nummer 18 van 1932 in het midden een fotomontage van John Heartfield „Krieg und Leichen die Letzte Hoffnung der Reichen“, 1932, drukwerk, schenking LS collectie, Nijmegen

Schenkeningen aan de collectie van de provincie Overijssel:

- Paul Citroen, *Portret van M. A. J. Hendriks*, 1976, siberisch krijt op papier, schenking door Mw. Y.J.H.M. Hendriks (dochter van de geportretteerde)
- Heringa/ Van Kalsbeek, *zonder titel*, 2009, gemengde techniek, schenking door de kunstenaars

Werner Tübke, Meisjesportret (studie voor 'Arbeiterklasse und Intelligenz'), 1970, aquarel op papier, schenking collectie Fritz P. Mayer.

*Zie de Mens - Pablo Picasso, Grande Nature Morte Au Guéridon,
olieverf op doek, 194 x 130 cm, Musée Picasso, Parijs.*

BIBLIOTHEEK EN DOCUMENTATIE

Bibliotheek

De kunsthistorische bibliotheek van Museum de Fundatie, waaronder de boeken uit het bezit van Dirk Hannema en Paul Citroen, is ondergebracht in het Westelijk Bouwhuis.

In het afgelopen jaar is zijn er 76 titels geordend en ingevoerd in het datasysteem. Eind 2016 waren er 8346 digitaal beschreven titels. In samenwerking met de Athenaeumbibliotheek in Deventer zijn de records via Worldcat ontsloten. Zo is het gedigitaliseerde deel van de bibliotheekcatalogus wereldwijd raadpleegbaar.

Via Worldcat zijn een aantal 17^e-eeuwse drukken geselecteerd die interessant kunnen zijn voor het Google Books project, ook wel Google Book Search of Google Zoeken naar boeken genoemd. Dit is een webdienst van Google om de tekst van gedigitaliseerde (gescande) boeken te doorzoeken op bepaalde woorden.

In 2016 zijn met de hulp van oud-bibliothecaresse mevr. L. de Ceuninck van Capelle het grootste deel van de periodieken/ tijdschriften gesorteerd.

PUBLICITEIT

De persaandacht voor Museum de Fundatie was in 2016 groot. Over het museum, de tentoonstellingen en de vele andere activiteiten werd uitvoerig bericht. Een keuze uit de persaandacht voor de verschillende tentoonstellingen die in 2016 aanvingen:

Dutch Identity – Nederlandse Portretfotografie NU

- Uitgebreide artikelen in Algemeen Dagblad, Trouw, Nederlands Dagblad, NRC Handelsblad, NRC Next, FD persoonlijk, Telegraaf, Friesch Dagblad, Noordhollands Dagblad, Tableau, de Stentor, Leidsch Dagblad, Villa d'Arte en Beelden Magazine, Meppeler/Steenwijker Courant
- Geïllustreerde tip/vermelding Margriet, Fonk, Arts & Auto, Elsevier, Vernissage, Marie Claire, Museumtijdschrift, See all This, Focus, Residence, Jan, Vind
- Samenstellers Cathinka Huizing en Harriet Stoop waren te gast bij Tijd voor Max

ROOD! Heilstaatvisioenen uit de Sovjet-Unie 1930-1940

- Uitgebreide artikelen in NRC Handelsblad, Volkskrant, NRC Next, Trouw, Eindhovens Dagblad, De Gelderlander, BN de Stem, De Stentor, TC Tubantia, PZC, Friesch Dagblad, Leeuwarder Courant, Gooi en Eemlander, Nederlands Dagblad, Leids Dagblad
- Geïllustreerde tip/vermelding Geschiedenis Magazine, Origine, Alles over Geschiedenis
- Samensteller Serge Stommels was te gast in *Met het oog op Morgen* (NOS Radio 1)
- *Radio 1 Nieuws & Co* maakte een reportage op locatie

Ans Markus – Als ik jou was...

- Uitgebreide artikelen in NRC Handelsblad, Telegraaf, Algemeen Dagblad, Het Parool, De Stentor, TC Tubantia, Meppeler/Steenwijker Courant, Friesch Dagblad, AVRO Kunst en Cultuur, Brabants Dagblad, De Limburger, BN De Stem, Dagblad van het Noorden, Gooi en Eemlander, Leidsch Dagblad, Noordhollands Dagblad, Reformatorisch Dagblad, Het Straatjournaal, Story
- Geïllustreerde tip/vermelding in Max Magazine, Zin, Margriet, Elsevier, Grazia, Libelle, Plus Magazine, Opzij, Privé, Harpers Bazaar
- Ans Markus was te gast in het radio 1 programma Kunststof (NTR?)

Machteld – De muze van Karel Appel

- Uitgebreide artikelen in NRC Handelsblad, Volkskrant, Parool, HP de Tijd, Dagblad van het Noorden, De Stentor, Leeuwarder Courant, Meppeler/Steenwijker Courant
- Geïllustreerde tip/vermelding in Tableau
- Babette Cremer was te gast in de talkshow Jinek

Wilden – Expressionisme van 'Brücke' en 'Der blaue Reiter'

- Uitgebreide artikelen in Volkskrant, NRC Handelsblad, NRC NEXT, Trouw, Telegraaf, FD Persoonlijk, De Kunstkrant, De Stentor, TC Tubantia, Meppeler/Steenwijker Courant, Noordhollands Dagblad, Gooi en Eemlander, Leids Dagblad, Noordhollands Dagblad, Leeuwarder Courant, Katholiek Nieuwsblad, Christelijk Weekblad, Museumtijdschrift, Tableau, Kunstschrift, Magazine Vrije academie
- Geïllustreerde tip/vermelding in Lourens JC, Elsevier, ZuiderLucht, Zin, Holland Report, Max Magazine, JAN, Spoor, Origine, Arts & Auto, Elegance, Nouveau
- Ralph Keuning was te gast in het radio 1 programma Tros Nieuwsshow

Rob Scholte's Embroidery Show

- Uitgebreide artikelen in Volkskrant, NRC Handelsblad, NRC NEXT, Trouw, Telegraaf, FD Persoonlijk, Algemeen Dagblad, HP De Tijd, Nederlands Dagblad, De Stentor, Dagblad van het Noorden, Meppeler/Steenwijker Courant, Noordhollands Dagblad, Sociologie Magazine, Merk Waardig
- Geïllustreerde tip/vermelding in Museumtijdschrift, See all This, VPRO Gids, Elsevier, Collect, Tableau, ELLE Decoration, Nieuwe Revu, HP de Tijd
- Rob Scholte was te gast in De Wereld Draait Door (NPO 1)

Zie de mens – Honderd jaar, honderd gezichten

- Uitgebreide artikelen in NRC Handelsblad, NRC Next, Volkskrant, Trouw, FD Persoonlijk, Telegraaf, Leeuwarder Courant, TC Tubantia, De Stentor, Reformatorisch Dagblad, Nederlands Dagblad, Noordhollands Dagblad, Leids Dagblad, Gooi en Eemlander, Tableau, Dagblad van het Noorden, AVRO K & C Magazine
- Geïllustreerde tip/vermelding in Lourens, ZIN, AVRO Bode, Elsevier, Volkskrant-sr. Edmund
- Samensteller Hans den Hartog Jager was te gast in de Tros Nieuwsshow (radio 1)
- Samensteller Hans den Hartog Jager was te gast bij VPRO Nooit meer slapen (radio 1)
- Samensteller Hans den Hartog Jager was te gast bij VPRO Boeken (NPO 2)
- Nieuwsuur (NPO 2) maakte een reportage met Hans den Hartog Jager en Ralph Keuning

David Bade – SlowBade

- Uitgebreide artikelen in Telegraaf en Antilliaans Dagblad

ZIE DE MENS' IN DE FUNDATIE

Honderd jaren in honderd gezichten

WAT: tentoonstelling
WAAR: Museum De Fundatie, Zwolle
WANNEER: t/m 15 jan 2017

Een tentoonstelling met honderd portretten uit de afgelopen eeuw, uit elk jaar één. Dat zal een hele uitdaging zijn voor de samensteller van 'Zie de mens'. Schrijver, kunstcriticus en gastconservator Hans den Hartog Jager maakte in het Zwolse museum De Fundatie een portretgalerij die laat zien op wat voor manieren mensen de afgelopen honderd jaar zijn afgebeeld.

gezicht niets met elkaar te maken hebben, heb ik verbonden. Zoals het kleurrijke schilderij van de vrouwelijke torso zonder gezichtsuitdrukking van Malevich die naast een zwartwit foto van een plattelandsvrouw van fotograaf Walker Evans hangt." Er hangen ook portretten waarop een mensfiguur ver te zoeken is, zoals Picasso's *Groot stilleven met bijzettafeltje* uit 1931. Toch voel je menselijke aanwezigheid op het doek, met name in de ronde vormen. Na goed kijken ga je in de fruitschaal een hoofd zien, in de appelborsten en in de tafelpoten benen. Picasso heeft hier zijn minnares Marie-Thérèse willen portretteren, maar

plattelandsvrouw van fotograaf Walker Evans hangt." Er hangen ook portretten waarop een mensfiguur ver te zoeken is, zoals Picasso's *Groot stilleven met bijzettafeltje* uit 1931. Toch voel je menselijke aanwezigheid op het doek, met name in de ronde vormen. Na goed kijken ga je in de fruitschaal een hoofd zien, in de appelborsten en in de tafelpoten benen. Picasso heeft hier zijn minnares Marie-Thérèse willen portretteren, maar

fotografie 'Een portret is een bezwering van de tijd'

FOTOGRAFIE In de tentoonstelling 'Dutch Identity' zijn 150 beelden van zo'n 25 hedendaagse Nederlandse fotografen te zien. Welke rol heeft de professionele fotograaf nog?

De broerlijke blik van het achtjarige meisje Charlie doet je aan de grond genade! staan. Met haar moeder erbij was Charlie een meisje, maar in de beslotenheid van haar kamer, waar Linde Deum dit portret van haar maakte, werd de kleine Charlie een vamp. Dit sterke beeld is niet voor niets de eerste foto van 'Dutch Identity: Nederlandse Portretfotografie Nu'. Voor de tentoonstelling kozen Cathinka Huijzing en Harriet Stoop de Meester 150 beelden van zo'n 25 hedendaagse Nederlandse fotografen. Naast de foto's, die nu in De Fundatie in Zwolle te zien zijn, hangen aan de muur korte citaten uit hun interviews met de fotografen. Welke rol heeft de professionele fotograaf in de museumwereld? De uitslag bekende AVROTROS' kunstverkiezing van de 'Naakt'. Tussen h-presenterator Frits voor de uitreiking else hoofdstad.

Kunstenaars in dienst van de heilstaat

Een aantal kunstenaars werkte vlijtig mee in Stalins propagandamachine. In Zwolle is daar nu een tentoonstelling over.

AVROTROS presenteert kunstverkiezing

In De Fundatie hangt het mooiste naakt van Nederland

Tussen Kunst en Kitsch-presenterator Frits Sissing kwam gisteren naar Zwolle om het mooiste naakt van Nederland te bekijken. De hoofdprijs ging naar Inke Brugman, die met olie verf 'bijna claustrofobisch' werk afleverde.

Jordy Boschman
Zwolle

Ze is misschien wel één van de beste kunstenaars van Nederland, zonder dat ze er zelf erg in had. De Brabantse hobby schilder Inke Brugman (1970) leverde met haar olie-verfwerk het beste naakt uit duizenden inzendingen, waardoor haar werk deze zomer in De Fundatie blijft hangen. In dit Zwolse museum werd gistermiddag de uitslag bekende AVROTROS' kunstverkiezing in het kader van de 'Maand van het Naakt'. Tussen Kunst en Kitsch-presenterator Frits Sissing kwam voor de uitreiking naar de Overijsselse hoofdstad.

Dit is een hobby van

'Dutch identity' in vele varianten De andere kant van het portret

Expositie
De andere kant van het portret. De uitslag bekende AVROTROS' kunstverkiezing in het kader van de 'Maand van het Naakt'. Tussen Kunst en Kitsch-presenterator Frits Sissing kwam voor de uitreiking naar de Overijsselse hoofdstad.

achter de jongen staat zij

'Ik bevind me weer in de frontlinie'

Interview Rob Scholte
De meest lange periode van de Tweede Wereldoorlog was die van de frontlinie. In De Fundatie wordt nu een tentoonstelling over de frontlinie.

Expositie De Fundatie viert 100ste van verjaardag Fiep Westendorp

Op 17 december is het honderd jaar geleden dat illustratrice Fiep Westendorp werd geboren. Ze vereeuwigde onder meer de personages uit het werk van schrijfster Annie M.G. Schmidt: Jip en Janneke, Otis, Dinsdag en Petteflet en

't is altijd **Big Ben** weer!

UIT & THUIS

Ans Markus laat meer van zichzelf zien

Was will der Rauch?

Neo Rauch geldt als een groot schilder. Eerder kreeg hij veel kritiek op zijn realistische stijl. V toog naar zijn atelier in Leipzig en vroeg hem naar de betekenis van zijn werk, dat zo pessimistisch oogt.

'A posteriori' is een gedicht in beelden

Tentoonstelling
Hans van Houwelingen - a posteriori
Van 17 april. Museum De Fundatie, Zwolle. De tentoonstelling 'A posteriori' van Hans van Houwelingen is een verzameling van zijn werken, die vaak betrekking hebben op de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust.

'Winnen? Het is al heel gaaf dat mijn werk in De Fundatie staat'

Zestig meesterwerken van Cibap-studenten staan uitgesteld in Museum de Fundatie en Galerie het Langhuis. Vandaag wordt bekend wie de felbegeerde Talent Award van Cibap in de wacht sleept. Drie genomineerden vertellen over hun project.

Van restauratie en decoratie-student Annelie Hooft Trompe-Feelt te zien in De Fundatie. cover

Gras in het kasteel

Nieuwe leven De kasteel van het kasteel van de Fundatie, Zwolle. Het kasteel is nu een museum voor de kunst van de 20e eeuw.

Wat is het voor een kunstwerk? Het is een kunstwerk dat de kijker doet denken aan een landschap. Het is een kunstwerk dat de kijker doet denken aan een landschap.

Brugman leverde met haar olie het beste naakt uit duizenden, waardoor

—Inke Brugman, winnares
Zwolle deelnemer was tot aiste

Amerleke van der Krift

Elk jaar kijken de studenten van Cibap met spanning uit naar de Talent Award. Welk kunstwerk steekt boven de rest uit? Welke student mag met deze titel carrière gaan maken? Dit jaar staan voor het eerst de kunstwerken allemaal uitgesteld in Museum de Fundatie en in Galerie het Langhuis.

'Een heel innige band'

HET WERK VAN HAAR TIEN JAAR GELEDEN OVERLEDEN MOEDER. Martine Antonie, moest maar weer eens voor het voetlicht komen, voor kunstenaars Marte Røling. Ze benaderde directeur Ralph Keuning van Museum De Fundatie en die had er wel even naar. Als Røling zelf tenminste ook wilde exposeren. Moeder en dochter zijn nu volop aanwezig in Kasteel het Nijenhuis, bij Heino.

De Fundatie haalt 'Wilden' in huis

Eigenzinnige weergave van paradijselijke wereld
De Fundatie haalt 'Wilden' in huis. Dit is een tentoonstelling van de kunstenaar Ralph Keuning, die een wereld van zijn eigen maken heeft gemaakt.

In dit Zwolse museum werd gistermiddag de uitslag bekende AVROTROS' kunstverkiezing in het kader van de

de laatste jaren meer mee bezi

—Inke Brugman, winnares
Zwolle deelnemer was tot aiste

Zwieles deelnemer was tot aiste

Zwieles deelnemer was tot aiste

Zwieles deelnemer was tot aiste

In dit Zwolse museum werd gistermiddag de uitslag bekende AVROTROS' kunstverkiezing in het kader van de

Claire Felicie – Only the sky remains untouched

- Uitgebreide artikelen in Volkskrant, Parool, Chip Foto Magazine, Meppeler/Steenwijker Courant, Focus, De Stentor
- Geïllustreerde tip/vermelding in Origine, Chip Foto Magazine, Volkskrant – Sr. Edmund
- Claire Felicie was te gast bij Opium Radio (Radio 4)
- Claire Felicie was te gast bij Hemmen, BNR Nieuwsradio

Martine Antonie & Marte Röling – Droomwerk

- Uitgebreide artikelen in Telegraaf, Stentor, TC Tubantia, Nouveau
- Geïllustreerde tip/vermelding in Museum tijdschrift
- Marte Röling was te gast bij Tijd voor Max, Omroep Max (NPO 1)
- Voor NOS Radio 1 maakte Jeroen Wielaert een reportage met Marte Röling

Over *Hans van Houwelingen* en *Sibyl Heijnen* verschenen artikelen in respectievelijk NRC Handelsblad en De Stentor

FUNDATIEfusions

- Over de verschillende *FUNDATIEfusions* werd bericht in lokale en regionale media.

Algemeen

Naast de tentoonstellingen was er gedurende het jaar veel aandacht voor het museum in zijn algemeenheid. Met name de Koningsdag viering bracht zeer veel media aandacht met zich mee. Het museum was prominent in beeld in de televisieregistratie van de NOS, Ralph Keuning was te gast bij Radio 1.

De aankoop van *Gewitterfront* van Neo Rauch leidde tot een interview met Neo Rauch in Volkskrant en artikelen in NRC Handelsblad, Telegraaf en Trouw.

Ralph Keuning was met vier collega museumdirecteuren, ook gedurende de eerste helft van 2016 als recensent verbonden aan het AVRO programma *Opium* (NPO2). Maandelijks besprak hij er een tentoonstelling uit het nationale aanbod. Hij nam eens per twee weken de ochtendkranten door in het Radio 4 programma *De ochtend van 4* en is sinds oktober 2015 met regelmaat te gast in het Radio 1 programma *De Nieuwsbv* waar hij de highlights in (inter)nationale culturele aanbod presenteert. Eind april was hij een uur lang te gast in het NTR radio 1 programma Kunststof.

Leden/lezersacties

Rond de diverse tentoonstellingen werden in 2016 enkele arrangementen en leden/lezersacties ontwikkeld in samenwerking met onder meer LIDL Nederland, AVRO en SPOOR.

Social Media

Ook in de social media was in 2016 zeer veel aandacht voor Museum de Fundatie. Posts, tweets en comments zijn in dit overzicht niet opgenomen, raadpleeg hiervoor twitter.com/museumfundatie #fundatie en [Facebook.com/museumdefundatie](https://facebook.com/museumdefundatie).

Marketing

Ook in 2016 werd er geadverteerd in kranten (kunstbijlagen van de Volkskrant, Trouw en NRC Handelsblad) en enkele magazines. Daarnaast werd dit jaar gebruik gemaakt van STER-spots op Radio 1. In NRC Handelsblad werden drie advertorials (coverwraps) geplaatst. Deze werden in compacte varianten vertaald voor pagina-advertenties in Volkskrant en Trouw (*Voor Gevaar & Schoonheid - Turner en de traditie van het sublieme* werd de NRC coverwrap doorgeplaatst in Volkskrant).

EDUCATIE EN VOORLICHTING

Onderwijs

In totaal bezochten 3594 leerlingen en studenten uit het basis-, voortgezet- en beroepsonderwijs in groepsverband Kasteel het Nijenhuis (2015: 3.298). Er werden 67 museumlessen afgenomen en 32 zap-lessen. Individueel bezochten 1947 kinderen en jongeren onder de 18 jaar Kasteel het Nijenhuis (2015: 1.640). 8034 leerlingen en studenten uit het basis-, voortgezet- en beroepsonderwijs bezochten Museum de Fundatie, Zwolle (2015: 7.638) in groepsverband (146 museumlessen en 25 zap-lessen) en 6180 kinderen en jongeren bezochten Museum de Fundatie, Zwolle op eigen gelegenheid (2015: 7400).

Basisonderwijs (PO)

Het aanbod voor groepen uit het basisonderwijs bestond uit de volgende museumlessen:

Kasteel: Welkom op het kasteel (groep 1-2), Hollen of stilstaan (groep 3-4), Bijzondere koppen (groep 3-4), Net ff anders (groep 5-6), Met een kunstenaarsblik (groep 7-8), Sporen uit het verleden (groep 7-8) en twee lessen in het kader van de Kinderboekenweek: Uit grootmoeders tijd (groep 1-2) en Portret-Pret (groep 3-4).

Paleis: De verstrooide verzamelaar (groep 1-4), Bijzondere koppen (groep 3-4) en Ik zie wat jij niet ziet (groep 5-8). Eén les werd ontwikkeld in het kader van de Kinderboekenweek: Voor altijd jong! (groep 5-8).

Daarnaast konden scholen weer gebruik maken van kijkwijzers (Groot en Klein, groep 1-2 / Bewegende beelden, groep 3-4 / Portretten, groep 5-6 en Beeldaspecten, groep 7-8) wanneer ze zelfstandig een bezoek aan het museum brachten (ontwikkeld in het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit).

De museumles "Voor altijd jong" bij de tentoonstelling "Zie de mens" en ontwikkeld in het kader van de Kinderboekenweek met het gelijknamige thema werd veelvuldig geboekt (34 klassen). Daarnaast werd ook De verstrooide verzamelaar veelvuldig geboekt (18 klassen). Net als voorgaande jaren boekten scholen ook graag de museumles 'Welkom op het kasteel' (18 klassen). Deze les is bovendien opgenomen in de Leerlijn "Erfgoededucatie Raalte" en maakt daarmee automatisch deel uit van het lesprogramma van de scholen in Raalte.

Voorgezet onderwijs (VO) en beroepsopleidingen.

Het aanbod voor groepen uit het voortgezet onderwijs en beroepsopleidingen bestond uit de museumles 'Echt of imitatie' of een interactieve rondleiding bij de vaste collectie, de tuin en/of tijdelijke tentoonstellingen. Een school kon ook gebruik maken van één van onze kijkwijzers bij de vaste collectie, de beeldentuin of bij de tentoonstellingen Dutch Identity, Ans Markus, Wilden, Rob Scholte of Zie de Mens.

Wanneer scholen Kasteel het Nijenhuis bezochten, boekten zij net als voorgaande jaren veelal een roulatieprogramma waarin diverse onderdelen aan bod kwamen (interactieve rondleidingen, tekenopdrachten, fotografie-opdrachten, kijkwijzers).

In het Fundatie Zwolle werden vooral interactieve rondleidingen bij de tijdelijke tentoonstellingen gegeven. Met name Wilden –Expressionisme van 'Brücke' en 'Der Blaue Reiter' trok veel leerlingen en studenten.

Op 30 en 31 augustus ontving Museum de Fundatie in het kader van de Bruisdagen (introductiedagen voor resp. nieuwe HBO- en MBO-studenten) ca. 650 en 225 studenten.

Rondleidingen en lezingen (volwassenen)

Museum de Fundatie biedt rondleidingen aan bij de diverse tentoonstellingen en de vaste collectie. In het verslagjaar boekten 231 groepen een rondleiding voor het Fundatie Zwolle (2015: 263). 59 groepen boekten een rondleiding voor Kasteel het Nijenhuis (2015:42).

Diverse rondleidingen en lezingen werden georganiseerd in samenwerking met achtereenvolgens de Vrije Academie voor Kunsthistorisch Onderwijs, BankGiro Loterij, de AVROTROS en ook Hoger Onderwijs voor Ouderen (HOVO) bood weer excursies naar Museum de Fundatie aan. In de rondleidingen werd op verzoek een specifieke tentoonstelling behandeld, de vaste collectie en haar geschiedenis, de nieuwbouw in Zwolle of een combinatie van verschillende onderwerpen.

Docentenbijeenkomsten

Voor docenten en interne cultuur coördinatoren organiseerde Museum de Fundatie in 2016 twee keer speciale bijeenkomsten om nieuwe tentoonstellingen onder de aandacht te brengen. De bijeenkomsten bestonden uit rondleidingen, een toelichting op de ontwikkelde lesmaterialen en de relatie tussen de tentoonstelling en de onderwijsinhoud in de klas.

Groot Zwols Kinderboekenfeest

De Kinderboekenweek kreeg dit jaar net als in 2015 een bijzondere en feestelijke aftrap in Zwolle. Op 7 oktober vond in Theater Odeon het Groot Zwols Kinderboekenfeest plaats; Een festival compleet met theater, muziek, workshops, boekenmarkt én gastvoorzitters. Het feest stond in het teken van opa's en oma's en sloot daarmee aan op het landelijke thema van de Kinderboekenweek, dat het motto "Voor altijd jong!" droeg. Museum de Fundatie verzorgde een workshop rondom de tentoonstelling Zie de Mens. Het Kinderboekenfeest was een initiatief van het Zwols Educatie Netwerk Cultuur (een aantal culturele instellingen in Zwolle).

PERSONEEL EN ORGANISATIE

Personeel

De organisatie van Museum de Fundatie bestaat op 31 december 2016 uit een professionele kern van 38 werknemers. Op basis van een volledig dienstverband waren er gedurende het jaar 2016 27,2 fte in dienst (2015: 27,3). Voor projecten en activiteiten die de capaciteit van de organisatie overstijgen, worden externe krachten ingehuurd.

Personeelsvertegenwoordiging

Met ingang van het jaar 2006 is door het museum personeel een personeelsvertegenwoordiging gekozen, die bestaat uit drie personen. In het jaar 2016 zijn er verkiezingen geweest en is de samenstelling, per 1 februari, als volgt:

- Kristian Garssen (voorzitter);
- Jan-Albert Hiemstra (lid);
- Gerben Dirven (lid).

De directie van Museum de Fundatie heeft in 2016 regelmatig overleg gevoerd met de personeelsvertegenwoordiging.

Vertrouwenspersoon

In het verslagjaar is Maetis/Zorg van de Zaak beschikbaar geweest als vertrouwenspersoon voor het personeel.

Personele samenstelling

- drs. Ralph Keuning, directeur; *Bezoldiging directeur/bestuurder 2016:
Beloning: € 128.235
Belastbare onkostenvergoeding: € 4.211
Beloningen betaalbaar op termijn: € 11.961
Totaal bezoldiging: € 144.407
Toepasselijk WNT-maximum € 179.000*
- Pieter-Bas Rebers, hoofd bedrijfsvoering/plv. directeur;
- Patty den Hartigh, projectcoördinator/directie assistent;
- Harma van Putten, secretaresse;
- Koen Schuurhuis, coördinator marketing en pr;

- Feico Hoekstra, conservator;
- Kristian Garssen, coördinator collecties;
- Arjette van Dulmen Krumpelman, projectcoördinator/coördinator educatie;
- Matty Hop, assistent bedrijfsvoering;
- Mehmed Emic, coördinator techniek en ict;
- Jolanda Falke, floormanager;
- Jan-Albert Hiemstra, floormanager;
- Jenny Kok, floormanager;
- Janet de Haan, medewerkster publiekszaken;
- Paul Journee, medewerker publiekszaken;
- Richard Kemerink op Schiphorst, medewerker publiekszaken;
- Jeroen Molenaar, medewerker publiekszaken;
- Hilde Pleysier, medewerkster publiekszaken;
- Sandra Rauwerdink; medewerkster publiekszaken;
- Marlies Uil, medewerkster publiekszaken;
- Marry Wijermars, medewerkster publiekszaken;
- Bernd te Winkel, medewerker publiekszaken.

Gastconservatoren

Dutch Identity – Nederlandse portretfotografie NU: gastconservatoren Harriet Stoop en Cathinka Huizing

ROOD! Heilstaatvisioenen uit de Sovjet-Unie 1930-1940: gastconservatoren Serge Stommels en Albert Lemmens

Zie de mens – 100 jaar, 100 gezichten: gastconservator Hans den Hartog Jager

Oproepkrachten medewerk(st)er publiekszaken

- Anne Maarten Bruins;
- Gerben Dirven;
- Arjen van Dragt;
- Janneke van Dulmen Krumpelman;
- Frank van der Hoeven;
- Hans Mateboer;
- Nelly Oosterwijk;
- Willy Verduin;
- Liesbeth Visser;
- Ida Wijkel;

- Mark Bolt;
- Jolanda Smit;
- Jeffry Koopman;
- Steef Wildenbeest;
- Margo van Nuland;
- Anna Böckling.

Museumdocenten/rondleidsters

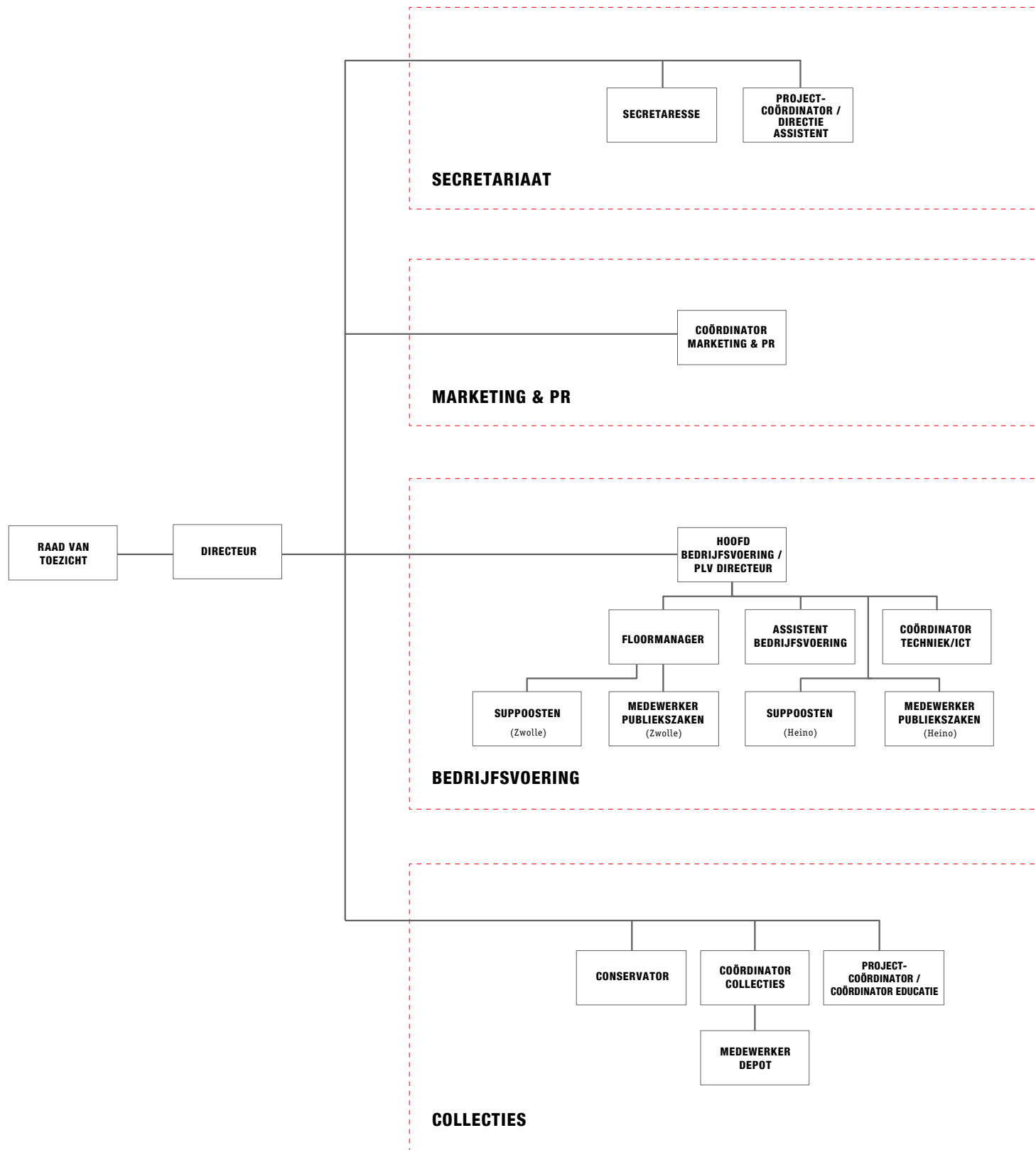
- Arda van Dam, coördinator rondleidingen;
- Corine Aalvanger;
- Heleen Baars;
- Carolien ten Bruggencate;
- Elly Kale;
- Jellie Kooistra;
- Olivia Lankhorst;
- Maritte Leystra;
- Harriët Locht;
- Christa Scholten Meilink
- Marit Otto;
- Marlies van de Pol
- Riët Stegehuis;
- Alessandra van der Voort;
- Ida Wijkel;
- Mary Zwetsloot.

Personele wisselingen

Uit dienst:

- Karin Christiaans;
- Sylvia Homm;
- Carla van Loosbroek;
- Susanne van Paridon;
- Meike Vlierhuis;
- Marleen Wienk.

ORGANOGRAM

Franz Marc, De schepping van de Paarden, 1913, aquarel en gouache op papier, 45 x 40 cm, Museum de Fundatie, Zwolle en Heino/Wijhe.

FINANCIËN

Het financiële overzicht is gebaseerd op de jaarrekening 2015 van Stichting Hannema-de Stuers Fundatie. Op 23 maart 2016 is deze, voorzien van een accountants-verklaring, goedgekeurd door de leden van de Raad van Toezicht. Deze jaarrekening ligt ter inzage bij de Stichting Hannema-de Stuers Fundatie.

Balans per 31 december 2016

ACTIVA (in euro's)	31-12-2016	31-12-2015
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Verbouwing 't Nijenhuis 2005-2006	0	0
Overige materiële vaste activa	85.561	103.283
	85.561	103.283
Vlottende activa		
Voorraden	97.971	102.832
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	8.631	42.072
Vorderingen inzake belastingen	53.053	66.530
Overige vorderingen en overlopende activa	270.337	314.134
	332.021	422.736
Liquide middelen	2.156.282	2.716.184
Totaal	2.671.836	3.345.035

Balans per 31 december 2016

PASSIVA (in euro's)	31-12-2016	31-12-2015
Eigen vermogen		
Algemene reserve	660.000	660.000
Reserve kunstankopen de heer Hannema	66.250	101.094
Reserve tentoonstellingsfonds	979.311	1.031.314
Reserve beveiliging	169.476	175.000
Reserve restauraties	95.855	131.078
Reserve infrastructuur, huisvesting, digitalisering en communicatie	154.488	249.109
Reserve internationale topproducties/samenwerkingsprojecten	274.895	439.895
	2.400.275	2.787.491
Kortlopende schulden		
Schulden aan leveranciers	118.637	259.946
Schulden inzake belastingen en sociale lasten	66.249	2.079
Schulden inzake pensioenen	15.983	14.106
Overige schulden en overlopende passiva	70.689	281.413
	271.559	557.544
Totaal	2.671.836	3.345.035

EXPLOITATIEREKENING OVER 2016 (in euro's)

Omschrijving	Werkelijk 2016	Begroting* 2016	Werkelijk 2015
Baten			
Bijdragen en subsidies	1.907.412	1.990.500	1.937.939
Entreegelden	1.518.885	540.000	1.594.934
Opbrengsten uit verhuur	93.910	121.250	104.172
Overige baten	1.657.267	438.750	1.638.252
Totaal baten	5.177.473	3.090.500	5.275.297
Lasten			
Personeelskosten	1.686.021	1.597.500	1.591.962
Huisvestingskosten	846.164	757.500	944.413
Kantoorkosten	95.911	86.600	97.693
Promotiekosten	118.106	78.000	65.704
Tentoonstellingskosten	1.252.180	154.900	1.157.208
Educatiekosten	35.670	15.000	36.745
Documentatie/collectiekosten	906.894	149.250	466.817
Overige algemene kosten	596.468	209.250	635.800
Afschrijvingen	33.805	50.000	34.444
Totaal lasten	5.571.219	3.098.000	5.030.786
Bedrijfsresultaat	-393.746	-7.500	244.512
Financiële baten en lasten	6.532	7.500	16.543
Totaal exploitatieresultaat	-387.215	0	261.055

Bestemming van het resultaat 2016:

Dotatie algemene reserve	0
Ottrekking algemene reserve	0
Dotatie reserve kunstaankopen dhr. Hannema	685.129
Ottrekking reserve kunstaankopen dhr. Hannema	-719.973
Dotatie reserve tentoonstellingsfonds	1.007.269
Ottrekking reserve tentoonstellingsfonds	-1.059.272
Dotatie reserve internationale topproducties/samenwerkingsprojecten	0
Ottrekking reserve internationale topproducties/ samenwerkingsprojecten	-165.000
Dotatie reserve beveiliging	0
Ottrekking reserve beveiliging	-5.524
Dotatie reserve restauraties	0
Ottrekking reserve restauraties	-35.223
Dotatie reserve infrastructuur, huisvesting, e.d.	0
Ottrekking reserve infrastructuur, huisvesting, e.d.	-94.621
	-387.215

Ad* De begroting heeft geen deel uitgemaakt van de accountantscontrole

CONTACT

Museumlocaties

Kasteel het Nijenhuis, 't Nijenhuis 10, Heino/Wijhe
Paleis a/d Blijmarkt, Blijmarkt 18-20, Zwolle

Openingstijden

Kasteel het Nijenhuis & Beeldentuin di. – zo. 11-17 uur
Fundatie Zwolle di. – zo. 11 – 17 uur

Kantoor- en correspondentieadres

Museum de Fundatie
't Nijenhuis 10
8131 RD Heino/Wijhe

Tel: 0572 38 81 88
Fax: 0572 38 81 77

info@museumdefundatie.nl
www.museumdefundatie.nl

COLOFON

Tekst en productie: Museum de Fundatie

Van de werken van beeldende kunstenaars aangesloten bij een CISAC-organisatie zijn de publicatierechten geregeld met Pictoright te Amsterdam,
© c/o Pictoright Amsterdam 2017.

Museum de Fundatie heeft er naar gestreefd de rechten van de illustraties volgens wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot ons wenden.

Fotografie: Museum de Fundatie, Pedro Sluiter, Hans Westerink, Harma van Putten.

Ontwerp: STUNNED Communicatie en Vorm, Zwolle

© 2017 Stichting Hannema-de Stuers Fundatie, Heino/Wijhe

MUSEUM DE
FUNDATIE